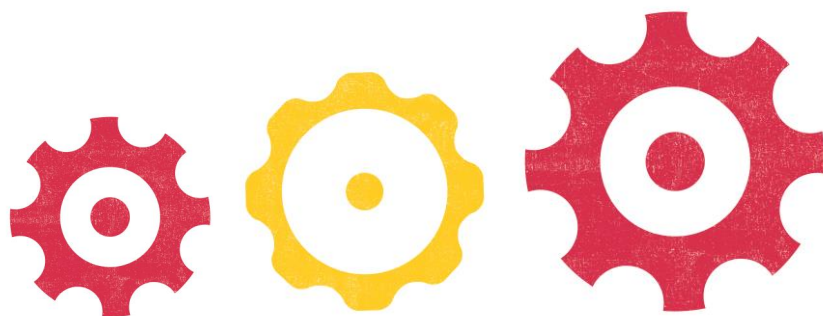

Gminny Program Rewitalizacji
Gminy Łubianka
na lata 2016-2020
z perspektywą do roku 2023

Dokument: Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023

Zamawiający: Gmina Łubianka
Aleja Jana Pawła II nr 8
87-152 Łubianka

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o. sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl
Member of Grant Thornton International Ltd

Data: marzec 2017 r.

Spis treści

Wstęp.....	6
Rozdział 1.....	11
Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	11
1.1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi	13
1.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi.....	16
1.3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi.....	18
Rozdział 2.....	20
Uproszczona diagnoza gminy Łubianka	20
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny.....	21
2.2. Sfera społeczna.....	21
2.3. Sfera gospodarcza	24
2.4. Sfera środowiskowa.....	24
2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	24
2.6. Infrastruktura społeczna.....	25
Rozdział 3.....	28
Obszar zdegradowany gminy.....	28
3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy.....	28
3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych.....	29
3.1.1. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności do 300 mieszkańców	30
3.1.2. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców.....	31
3.1.3. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności pow. 600 mieszkańców	32
3.2. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.....	33
3.2.1. Przestrzeń zdegradowana	33
3.2.2. Niekorzystne zjawiska w innych sferach	34
3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy	35
Rozdział 4.....	37
Obszar rewitalizacji gminy.....	37
Rozdział 5.....	43
Diagnoza obszaru rewitalizacji.....	43
5.1. Pigża.....	44
5.2. Przeczno.....	50
5.3. Warszewice.....	55
Rozdział 6.....	61

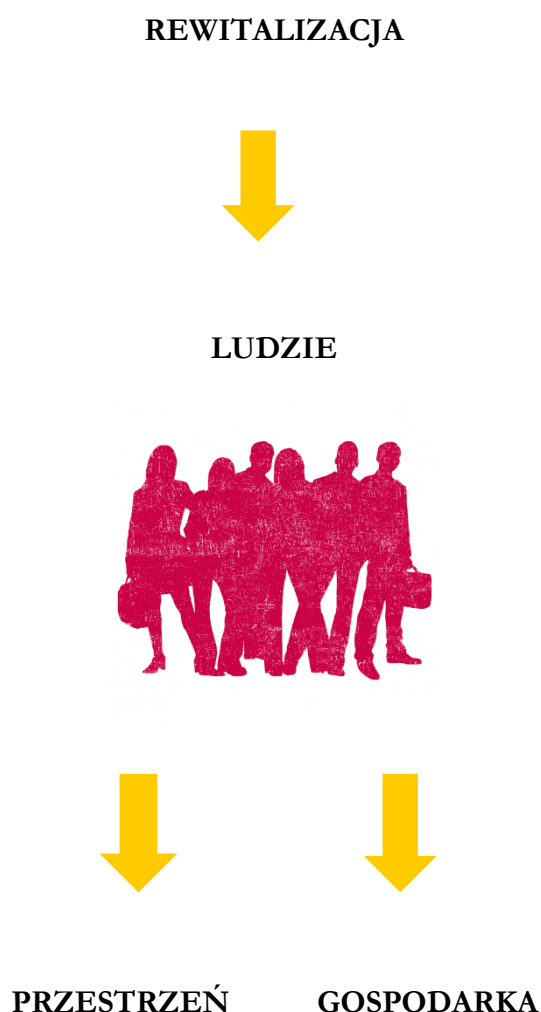
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	61
Rozdział 7.	64
Cele rewitalizacji i kierunki działań	64
7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia	65
7.2. Wskaźniki	66
Rozdział 8.	67
Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	67
Rozdział 9.	73
Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	73
9.1. Formuła projektów zintegrowanych.....	74
9.2. Komplementarność przestrzenna	74
9.3. Komplementarność problemowa.....	74
9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	76
9.5. Komplementarność źródeł finansowania	76
Rozdział 10.	78
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	78
10.1. Interesariusze rewitalizacji.....	79
10.2. Formy partycypacji społecznej	80
10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	80
10.4. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji oraz projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.....	82
10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	83
Rozdział 11.	84
Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych	84
Rozdział 12.	88
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	88
12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania.....	89
12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji.....	90
12.3. System informacji i promocji.....	92
12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu	93
Rozdział 13.	94
System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian.....	94
13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań.....	95
13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	96

Rozdział 14.....	97
Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii.....	97
Załączniki	99

Wstep

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja jest rozumiana jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz skoncentrowane terytorialnie. Koniecznym elementem właściwej rewitalizacji jest włączenie społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne. Aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, w tworzenie i wdrażanie programów rewitalizacji ma duży wpływ na skuteczność i powodzenie planowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: *Opracowanie własne*

Działania rewitalizacyjne prowadzone są na podstawie **programu rewitalizacji**, czyli wieloletniego programu działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennie-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, w sposób zaplanowany oraz kompleksowy.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

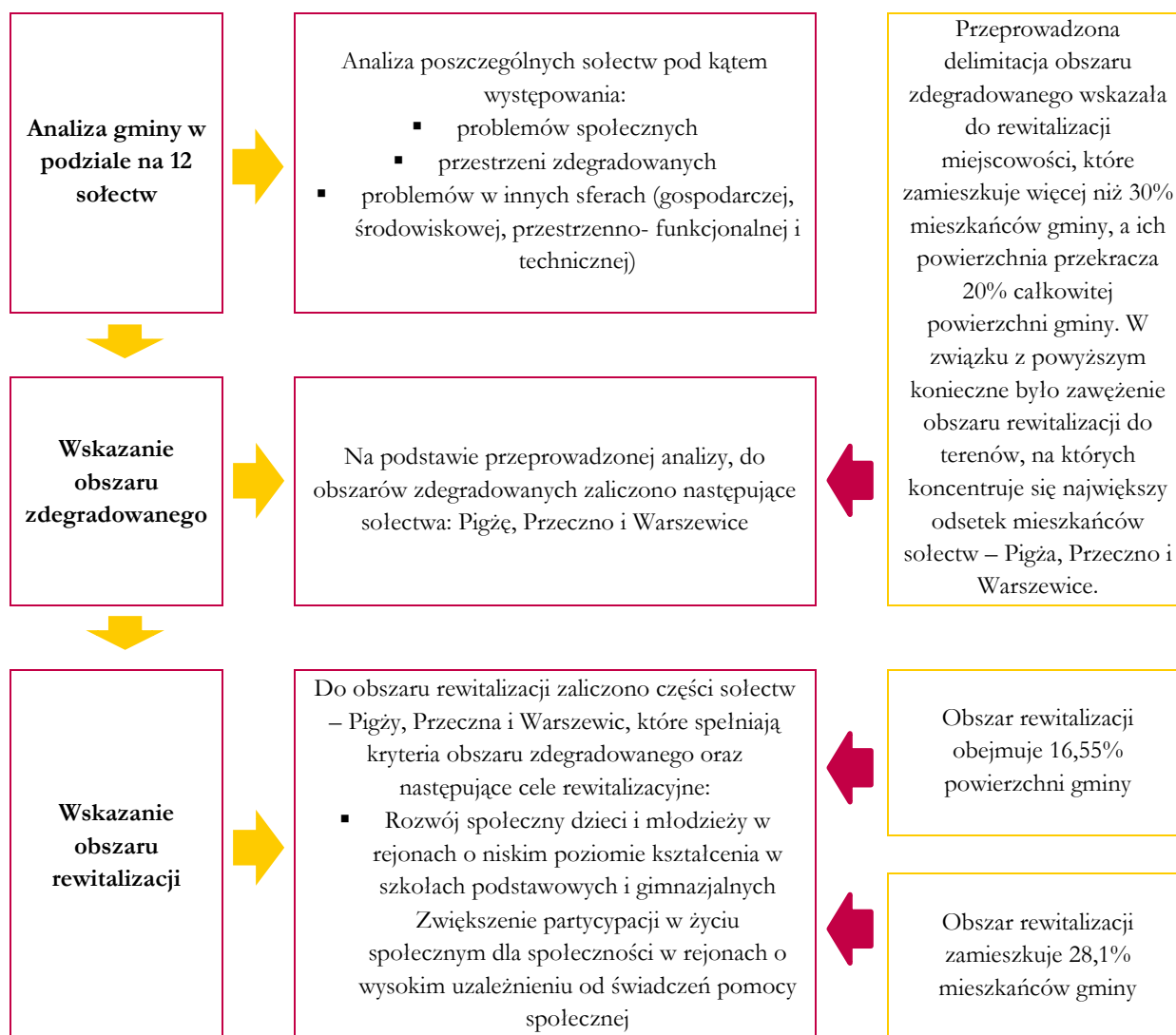
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego gminny program rewitalizacji. Gmina Łubianka planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w Gminie Łubianka przedstawia poniższy schemat. Wskazane obszary zostały wyznaczone **Uchwałą nr XVII/146/2016 Rady Gminy w Łubiance z dnia 27 czerwca 2016 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Łubianka

Źródło: Opracowanie własne.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.

- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym
 - problemowym
 - proceduralno-instytucjonalnym
 - źródeł finansowania

- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 1.

Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

- 1.1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi
- 1.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi
- 1.3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Głównym celem wielowymiarowego procesu rewitalizacji powinno być trwale podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym.

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka
Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2015-2023
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Łubianka na lata 2014-2020
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalne Grupy Działania „Ziemia Gotyku”
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Wtyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 Obszaru Terytorialnego	
Wtyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społ. i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Spół. i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020		
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju		

Źródło: *Opracowanie własne*

1.1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia</p>	<p>Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.</p> <p>Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.</p>
<p>Krajowa Polityka Miejska 2023</p>	<p>Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwale ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych ▪ Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego ▪ Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego ▪ Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach

	najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności ▪ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów ▪ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski ▪ Przywrócenie i utrwalanie ład przestrzennego
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	<p>Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	<p>Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Ze względu na swoją rolę i przypisane jej zadania Strategia stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Strategia wskazuje cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Ustala również system koordynacji i realizacji wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym</p>

	<p>oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz ze społeczeństwem.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w Cel szczegółowy III Strategii tj. Skuteczne państwo i instytucje gospodarcze służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Realizacja Programu zapewni: „Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe, zapewniające możliwość dalszego dynamicznego i równomiernego wzrostu społeczno-gospodarczego.</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa.</p> <p>Świadczą o tym następujące cele strategiczne, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo oraz modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz kierunki działań: rozbudzenie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast.</p> <p>Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ład przestrzennego. Gmina Łubianka została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uspiętych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. ▪ Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR <p>Gminny Program Rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w powyższe działania.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
<p>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego</p>	<p>BTOF tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń. Nadrzędnym celem Strategii jest: Konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z celem strategicznym 3 Strategii</p>

	Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla BTOF: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF.
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	<p>Studium jest dokumentem eksperckim i diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń, mającym na celu przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpoznanie struktury przestrzennej BTOF poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych, ▪ Przedstawienie problemów, z którymi boryka się region, ▪ Określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz – najważniejszych – drzemących w zasobach ludzkich regionu, ▪ Analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, ▪ Wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w powyższe cele.</p>
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regulami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka</p>	<p>Jednym z głównych celów sporządzenia zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka” jest określenie polityki przestrzennej gminy.</p> <p>Głównym celem polityki przestrzennej realizowanej na terenie gminy Łubianka jest: Wysoka jakość życia na terenie gminy Łubianka to dostępność do usług o wysokim poziomie, uzbrojone tereny i dobre połączenie z miastem Toruniem.</p> <p>Celami cząstkowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobre warunki zamieszkania ▪ Wysoka jakość usług dla ludności ▪ Przygotowanie terenów budowlanych pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo - usługową ▪ Przygotowane tereny inwestycyjne pod działalność komercyjną ▪ Dobre wyposażenie terenu w infrastrukturę techniczną ▪ Dobra i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna ▪ Dostęp do usług sportu, rekreacji i wypoczynku <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z celami oraz zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2015-2023</p>	<p>Głównym celem Strategii jest: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Łubianka.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel szczegółowy 1: Zwiększenie ilości podmiotów gospodarczych oraz ilości miejsc pracy oraz następujące cele bezpośrednie: <ol style="list-style-type: none"> a) 1.1. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie zakładania pozarolniczej działalności gospodarczej oraz rozwoju działalności rolniczej b) 1.6. Większe zaangażowanie samorządu lokalnego w tworzenie warunków do podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej, w tym poprzez tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości oraz przestrzeni targowej ▪ Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz następujące cele bezpośrednie: <ol style="list-style-type: none"> a) 3.3. Rozwój i poprawa istniejącej infrastruktury społecznej, w tym edukacyjnej (szkolnej i przedszkolnej), sportowej i środowiskowej (świetlice wiejskie) b) 3.4. Wzbogacenie i dostosowanie oferty spędzenia wolnego czasu dla różnych grup wiekowych z wykorzystaniem obiektów sportowych i świetlic wiejskich c) 3.5. Poszerzenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz sportowych dla dzieci i młodzieży
<p>Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Łubianka na lata 2014-2020</p>	<p>Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Łubianka (PGN), to strategiczny dokument, mający wpływ na lokalną gospodarkę ekologiczną i energetyczną. PGN zawiera informacje o ilości wprowadzanych do powietrza pyłów i gazów cieplarnianych na terenie Gminy, podając jednocześnie propozycje konkretnych i efektywnych działań ograniczających te ilości.</p> <p>Celem dokumentu jest analiza zakresu możliwych do realizacji przedsięwzięć, których wcielenie w życie skutkować będzie zmianą struktury używanych nośników energetycznych oraz zmniejszeniem zużycia energii, czego konsekwencją ma być stopniowe obniżanie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy Łubianka. Cel ten wpisuje się w bieżącą politykę energetyczną i ekologiczną Gminy Łubianka i jest wynikiem dotychczasowych działań i zobowiązań władz samorządowych.</p>
<p>Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania</p>	<p>Łubianka jest jedną z pięciu gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Gotyku”.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele ogólne i szczegółowe</p>

„Ziemia Gotyku”	<p>LSR:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel ogólny 1: Wzrost gospodarczy obszaru LSR Ziemia Gotyku <ul style="list-style-type: none"> a) 1.1. Tworzenie nowych miejsc pracy, w tym dla grup defaworyzowanych do 2023 roku b) 1.2. Wzrost konkurencyjności mikro i małych firm do 2023 roku ▪ Cel ogólny 2: Poprawa standardu życia na obszarze LSR <ul style="list-style-type: none"> a) 2.1. Rewitalizacja miejscowości wiejskich o dużej koncentracji problemów społeczno-gospodarczych do 2023 roku b) 2.2. Powstanie i rozwój atrakcyjnej bazy rekreacyjnej, kulturalnej, turystycznej i zabytkowej do 2023 roku ▪ Cel ogólny 3: Podniesienie poziomu kapitału społecznego na obszarze LSR <ul style="list-style-type: none"> a) 3.1. Rozwija nie lokalnych inicjatyw społecznych i kulturalnych do 2023 roku b) 3.2. Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do 2023 roku c) 3.3. Aktywizacja i animacja lokalnej społeczności do 2023 roku
Plan działań na rzecz zrównoważonej energii	<p>Zakładane w Planie działania obejmują promowanie energii odnawialnej i programów na rzecz efektywności zużycia energii oraz mobilizację społeczeństwa obywatelskiego do uczestnictwa w realizacji planu.</p> <p>Gmina Łubianka w dniu 10 lutego 2009 r. przystąpiła do Porozumienia między burmistrzami. Jest to dokument, którego sygnatariusze, w duchu odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego, przyjmują zobowiązanie podjęcia działań mających na celu poprawę jakości środowiska, wykraczających poza zobowiązania państw wynikające z przepisów Unii Europejskiej. Działania te skupiają się wokół ograniczenia emisji dwutlenku węgla poprzez wzrost efektywności energetycznej oraz wytwarzanie i użytkowanie czystszej energii. Porozumienie między burmistrzami przewiduje, że do końca roku 2020, jego sygnatariusze doprowadzą do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla w podlegających im jednostkach terytorialnych o co najmniej 20%.</p> <p>Przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji będą realizowane zgodnie z celami określonymi w Planie działań na rzecz zrównoważonej energii.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 2.

Uproszczona diagnoza gminy Łubianka

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

2.2. Sfera społeczna

2.3. Sfera gospodarcza

2.4. Sfera środowiskowa

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

2.6. Infrastruktura społeczna

2.7. Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego

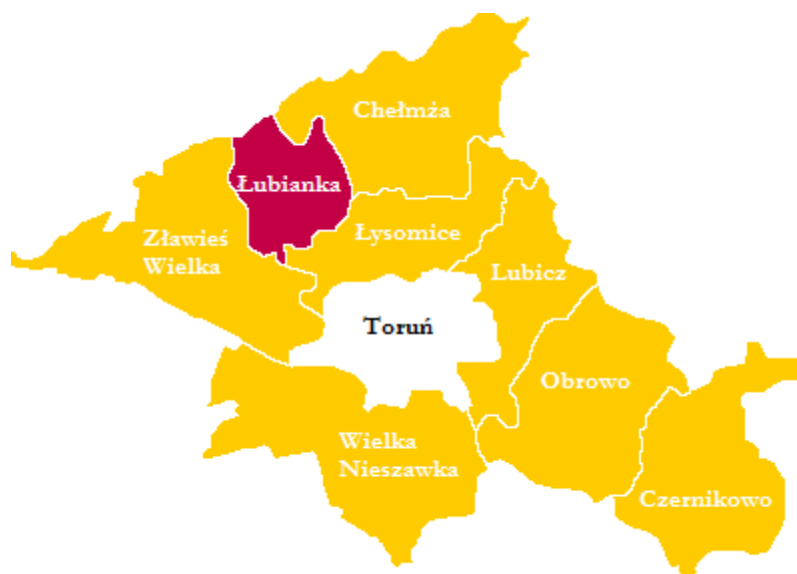
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Łubianka to gmina wiejska położona w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w północnej części powiatu toruńskiego. Łubianka graniczy z następującymi gminami:

- Chełmża, Łysomicami i Zławią Wielką (położonymi w powiecie toruńskim)
- Kijewem Królewskim i Unisławiem (położonymi w powiecie chełmińskim)

Gmina leży w bliskim sąsiedztwie głównych ośrodków miejskich województwa – Torunia (5 km) i Bydgoszczy (22 km).

Mapa 1. Gmina Łubianka – położenie

Źródło: Opracowanie własne

W skład gminy wchodzi 14 wsi, które tworzą 12 sołectw: Bierzgłowo, Biskupice, Brąchnowo, Dębiny, Łubianka, Pigża, Przeczno, Warszewice, Wybcz, Wybczyk, Wymysłowo, Zamek Bierzgłowski. Powierzchnia gminy wynosi 84 km² (0,5% powierzchni województwa), co pod względem wielkości lokuje ją na 106 miejscu w województwie (spośród 144 gmin). Siedzibą Urzędu Gminy jest miejscowość Łubianka. Gmina położona jest na terenie bydgosko-toruńskiego obszaru metropolitalnego oraz Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Ze względu na podział fizyczno-geograficzny dany obszar zaliczany jest w większości do Pojezierza Chełmińskiego, południowa część wchodzi w skład Kotliny Toruńskiej. Na walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy składa się przede wszystkim ukształtowanie terenu (strefa krawędziowa Kotliny Toruńskiej), kompleks leśny, wydmy śródlądowe, a także flora porastająca dany obszar.

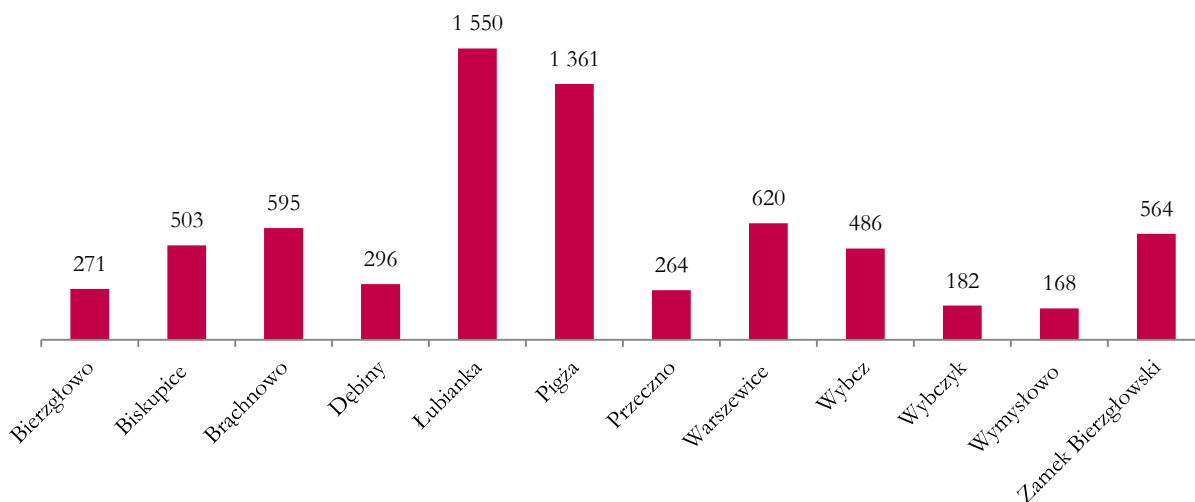
2.2. Sfera społeczna

W 2015 r. gminę Łubianka zamieszkiwało 6 860 osób. Struktura wiekowa jej mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 1 466 osób w wieku przedprodukcyjnym (21,4% ogółu mieszkańców)
- 4 659 osób w wieku produkcyjnym (67,9% ogółu mieszkańców)
- 735 osób w wieku poprodukcyjnym (10,7% ogółu mieszkańców)

Najliczniej zamieszkanymi sołectwami na terenie gminy były Łubianka (1550 osób) i Pigża (1361 osób). Najmniejszą liczbą mieszkańców charakteryzują się sołectwa Wymysłowo (168 osób) i Wybczyk (182 osoby).

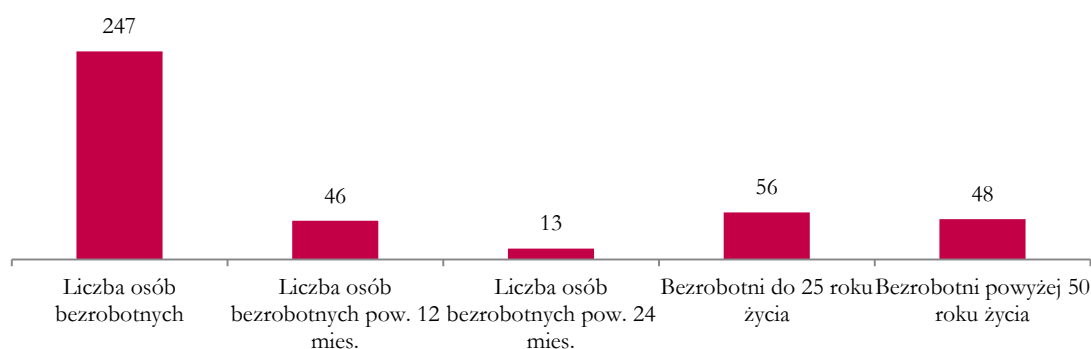
Wykres 1. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Łubianka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka

Na koniec 2015 r. na terenie gminy Łubianka zarejestrowanych było 247 bezrobotnych – 3,6% ogółu mieszkańców gminy. Udział osób pozostających bez pracy w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na terenie gminy wynosił 5,3%. Jednocześnie stosunek osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym był równy niespełna 1%, a udział osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy w grupie wszystkich osób bezrobotnych w gminie wynosił 5,3%. Poziom bezrobocia w Łubiance kształtuje się korzystnie na tle powiatu i województwa – w powiecie toruńskim stopa bezrobocia w grudniu 2015 r. wynosiła 15,9%, natomiast w województwie kujawsko-pomorskim osiągnęła poziom 13,2%

Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Łubianka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostką organizacyjną świadczącą usługi z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Łubianka jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i stara się umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W 2015 roku na terenie gminy z pomocy społecznej korzystało 677 osób. Udział

osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności gminy wyniósł 9,87%. W 2015 r. gminę zamieszkiwało 390 dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny, co stanowiło 26,6% wszystkich dzieci do lat 17 w gminie.

Na terenie gminy funkcjonuje rozbudowana sieć placówek wychowania przedszkolnego:

- 3 niepubliczne przedszkola,
- 7 oddziałów przedszkolnych „0”,
- 2 punkty przedszkolne.

Do przedszkoli uczęszcza 55 dzieci, do placówek w oddziałach przedszkolnych „0” – 92 dzieci, a do punktów przedszkolnych – 25 dzieci. Miejsca w punktach przedszkolnych nie są w pełni wykorzystane, gdyż łącznie wychowaniem mogą one objąć 50 dzieci.

Na system szkół w gminie składają się 3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum oraz Zespół Szkół obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum:

- Zespół Szkół im. Janusza Korczaka w Łubiance,
- Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Brąchnowie,
- Szkoła Podstawowa im. Wilhelminy Iwanowskiej w Pigży,
- Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Grabowa w Warszewicach,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Stanisława Kujota w Wybczu.

Na terenie gminy działają dwie placówki kształcenia ponadpodstawowego – Gimnazjum w Zespole Szkół im. Janusza Korczaka w Łubiance oraz Gimnazjum im Św. Jana Pawła II w Brąchnowie.

Przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego z 3 ostatnich lat w odniesieniu do zdecydowanej większości przedmiotów był niższy niż przeciętny wynik w województwie kujawsko-pomorskim. Jedyne wyniki z języka polskiego wypadają na takim samym poziomie co średnia dla województwa (62%). Najgorzej uczniowie w gminie radzą sobie na egzaminach z rozszerzonego języka angielskiego, średnia gminy wynosi 32% a średnia województwa 42%.

Tabela 1. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2015-2013

		Gmina			woj. kujawsko-pomorskie			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2015	2014	2013	2015	2014	2013	Gmina	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	63%	62%	61%	60%	65%	61%	62%	62%
	Historia i WOS	62%	56%	55%	62%	58%	56%	58%	59%
Część matematyczna	Matematyka	46%	41%	47%	47%	45%	46%	45%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	48%	44%	54%	48%	50%	57%	49%	52%
Języki obce	J. angielski - podst.	57%	53%	53%	63%	64%	60%	54%	62%
	J. angielski - rozsz.	34%	31%	32%	44%	42%	43%	32%	43%

Źródło: Opracowanie na podstawie raportów OKE w Gdańsku

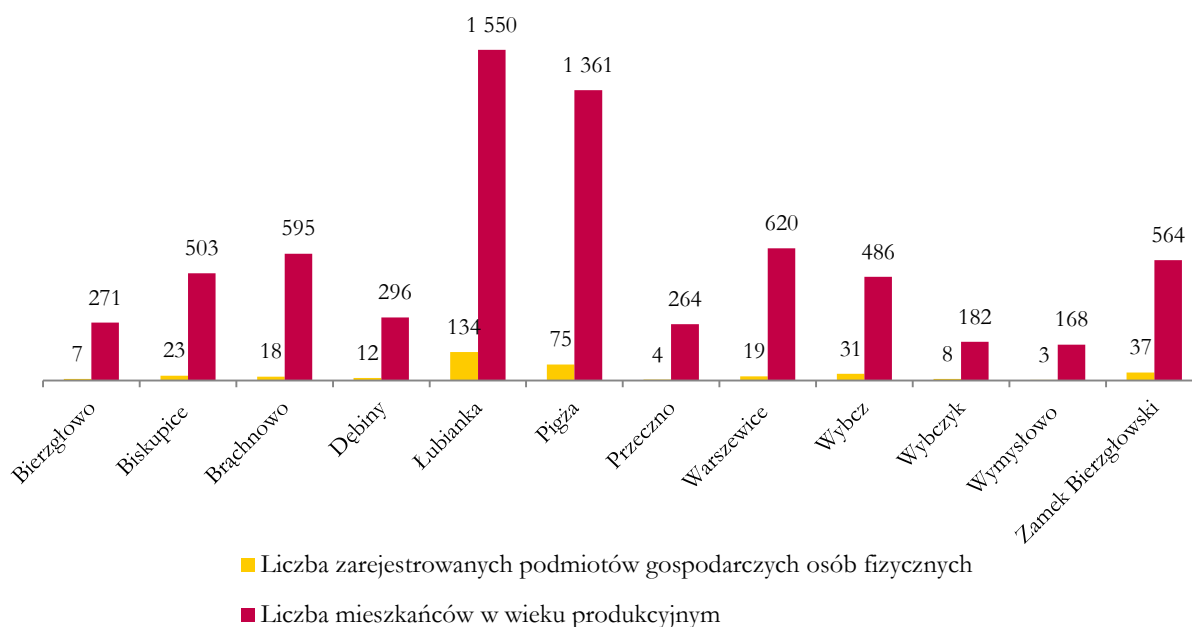
Na terenie gminy nie ma posterunku policji, a obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa i porządku spoczywa na Dzielnicowych z Komisarzatu Policji w Chelmie, podlegającego pod Komendę Miejską w Toruniu.

W 2015 r. na terenie gminy odnotowano 283 interwencje z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. Udział tychże interwencji w stosunku do ogółu gospodarstw domowych w gminie wynosił 8,66%.

2.3. Sfera gospodarcza

Według danych za 2015 r. w gminie Łubianka zarejestrowanych było 371 podmiotów gospodarczych osób fizycznych i w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, wskaźnik aktywności gospodarczej wynosił 7,96. Największą aktywnością gospodarczą wyróżniała się wieś Łubianka, na której obszarze działają 134 firmy, a wskaźnik aktywności gospodarczej w miejscowości wynosi 12,5. Dobrym klimatem gospodarczym charakteryzuje się również Zamek Bierzglowski (9,6) oraz Wybcz (9,4).

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Łubianka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka

2.4. Sfera środowiskowa

Aktualny stan jakości środowiska nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Układ drogowy w gminie Łubianka tworzy ok. 215 km dróg publicznych o znaczeniu wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Przez teren gminy przechodzą drogi wojewódzkie o łącznej długości 17 km.

Istotnym działaniem w ostatnich latach była budowa instalacji solarnych o mocy ponad 2 MW w 680 budynkach prywatnych i 15 publicznych do podgrzewania wody użytkowej.

Pomimo występowania sprzyjających warunków do uprawy roślin energetycznych, na terenie gminy niewiele jest budynków wykorzystujących biomasę, jako surowiec energetyczny.

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W 2015 r. długość sieci wodociągowej w gminie wynosiła 140,8 km i wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 12 km. Długość sieci kanalizacyjnej w 2015 r. wynosiła 51 km i wzrosła w porównaniu z rokiem 2010 o 6,6 km.

Liczba przyłączy do sieci wodociągowej zlokalizowanej na terenie gminy Łubianka wynosiła w 2015 r. 1861 szt. natomiast do sieci kanalizacyjnej 755 szt. W okresie 2010-2015 liczba przyłączy wodociągowych wzrosła o 336 szt. natomiast przyłączy kanalizacyjnych o 180 szt.

Tabela 2. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie gminy Łubianka

Rok	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba przyłączy wodociągowych	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	Liczba przyłączy kanalizacyjnych
2015	140,8	1861	51,0	755
2014	139,4	1801	46,5	743
2013	137,1	1737	46,5	727
2012	136,0	1686	46,5	722
2011	132,8	1592	44,4	722
2010	128,8	1525	44,4	575

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Obszar gminy cechuje się wysokim stopniem zwodociągowania, kształtującym się na poziomie około 99,9 %. Z sieci kanalizacyjnej korzystało natomiast w 2014 r. 55% ludności gminy – odsetek ten wzrósł w porównaniu z 2012 r. o 7,5%. Część mieszkańców nieposiadająca dostępu do sieci kanalizacyjnej korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków – w roku 2014 ich liczba wynosiła ok. 393 szt.

Tabela 3. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Jednostka terytorialna	Wodociąg [%]		Kanalizacja [%]	
	2012	2014	2012	2014
Łubianka	90,4	99,9	47,5	55,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy znajdują się jedna oczyszczalnia ścieków z której w 2014 r. korzystało 2 653 mieszkańców. Informacje na ich temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 4. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Łubianka

Jednostka terytorialna	Oczyszczalnia	Q Rzecz [tys. m ³ /r]	Zlewnia lub odbiornik ścieków
Łubianka	Łubianka	95	Str. Papowska Mała

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r.

Odbiorem odpadów z terenu gminy Łubianka zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Toruniu . Na terenie gminy znajduje się punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w miejscowości Wybcz.

2.6. Infrastruktura społeczna

W gminie znajduje się **Centrum Kultury** w Łubiance, które zajmuje się organizacją i koordynacją przedsięwzięć o charakterze społecznym. Należy do nich szereg cyklicznych imprez kulturalnych m.in.: Przegląd Przedstawień Bożonarodzeniowych, Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych, Wielkanocny Konkurs Plastyczny, Gminna Choinka, Przegląd Piosenki, Dzień Kultury w Gminie

Łubianka, imprez rekreacyjnych, Turniej Rodzinny, Turniej Solectw, Rajdy piesze i rowerowe oraz festynów, takich jak Jarmark pod Wiatrakiem, Jarmark Bożonarodzeniowy, Gminne Dożynki. Centrum było też przez wiele lat organizatorem licznych biegów długodystansowych.

Na terenie Zamku Bierzglowskiego, w średniowiecznym zamku, działa od 2001 r. **Diecezjalne Centrum Kultury**, jako jednostka diecezji toruńskiej. Placówka dysponuje odrestaurowaną kaplicą, i salą konferencyjną, salą koncertową oraz konferencyjną na przedzamczu oraz pokojami gościnnymi. Na przedzamczu, znajduje się dom wycieczkowy dla grup dziecięcych i młodzieżowych Centrum w swojej działalności łączy realizację zadań duszpasterskich w postaci rekolekcji (np. kapłańskie, katechetyczne, kościoła domowego, małżeńskie) z rekreacją oraz wydarzeniami kulturowymi i rodzinnymi. Organizuje sympozja naukowe, konferencje, spotkania i imprezy okolicznościowe oraz tzw. „Zielone szkoły”.

Rozwojowi działalności kulturalnej w gminie sprzyja funkcjonowanie **Gminnej Biblioteki Publicznej** w Łubiance, z filią w Pigży oraz istnienie **Kół Gospodyń Wiejskich**, jednostek **Ochotniczych Straży Pożarnych**. Działalność kulturalną propagują także **lokalni animatorzy kultury**, którzy działają w solectwach Łubianka, Brąchnowo, Bierzglowo z Zamkiem Bierzglowskim, Pigży, Dębinach, Wybczu, Biskupicach, Wybczyku i Wymysłowie.

Na terenie gminy znajdują się **światlice wiejskie**, które wykorzystywane mogą być do organizacji spotkań czy imprez środowiskowych. Zlokalizowane są one w: Biskupicach, Dębinach, Przecznie, Wybczu, Wybczyku, Wymysłowie, Brąchnowie, Bierzglowie i Zamku Bierzglowskim.

Na terenie Gminy Łubianka istnieją następujące **obiekty infrastruktury sportowej**:

- 6 boisk (Brąchnowo - orlik, Łubianka, Pigża, Warszawice - orlik, Wybcz, Zamek Bierzglowski)
- 3 sale gimnastyczne (Brąchnowo, Łubianka, Pigża)
- 4 boiska piłkarskie (Łubianka, Pigża Zamek Bierzglowski, Przeczno)
- 2 korty tenisowe (Pigża)
- 5 siłowni zewnętrznych (Brąchnowo, Łubianka, Warszawice, Wybcz, Bierzglowo) i 1 zlokalizowana wewnątrz budynku (Zamek Bierzglowski)
- 9 placów zabaw
- Gminny Park Kultury w Łubiance bogato wyposażony w amfiteatr oraz wiaty biesiadne i grille, urządzenia sportowe, rekreacyjne i inne służące rekreacji i integracji.

2.7. Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego¹

Sfera: Gospodarka i środowisko przyrodnicze

Problem 1: Niski poziom przedsiębiorczości

- 1.1. Wysoki poziom bezrobocia wynikający w szczególności z małej liczby przedsiębiorstw oferujących miejsca pracy
- 1.2. Niewystarczające wykorzystanie potencjału gospodarczego, w tym terenów inwestycyjnych
- 1.3. Mało atrakcyjna oferta turystyczna gminy związana m. in. z niedostatecznie rozwiniętym sektorem usług gastronomiczno-hotelarskich oraz zagospodarowaniem turystycznym gminy
- 1.4. Brak zidentyfikowanego produktu lokalnego i jej zasobów
- 1.5. Zbyt mała skala promocji gminy

¹ Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2015-2023

Sfera: Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura

Problem 2: Nadal wymagająca poprawy infrastruktura techniczna

- 2.1. Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej
- 2.2. Duży niedobór chodników i ścieżek pieszo-rowerowych
- 2.3. Miejscowy brak i nieefektywne oświetlenie dróg
- 2.4. Brak sieci gazowej
- 2.5 Wymagająca poprawy gospodarka wodno-ściekowa
- 2.6. Ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego
- 2.7. Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i rekreacyjna
- 2.8. Niewystarczający stopień efektywności energetycznej obiektów na terenie gminy i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- 2.9. Niedostosowane do potrzeb mieszkańców połączenia komunikacyjne z sąsiednimi miastami (Toruń, Bydgoszcz, Chełmża)
- 2.10. Zbyt mała przestrzeń uregulowana miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Sfera: Społeczna

Problem 3: Poziom jakości życia mieszkańców wymagający dalszej poprawy

- 3.1. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej
- 3.2. Wysoki stopień biurokracji pomocy społecznej
- 3.3. Niedostosowana do potrzeb niektórych miejscowości infrastruktura społeczna: edukacyjna, sportowa i środowiskowa (świetlice wiejskie)
- 3.4 Brak publicznego przedszkola
- 3.5. Zbyt mała liczba dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz sportowych dla dzieci i młodzieży
- 3.6. Niewystarczające zróżnicowanie oferty spędzenia wolnego czasu dla różnych grup wiekowych z wykorzystaniem obiektów sportowych i świetlic wiejskich
- 3.7. Niewystarczający system komunikacji społecznej i informacji
- 3.8. Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
- 3.9. Niewystarczająca liczba programów profilaktyki zdrowia

Rozdział 3.

Obszar zdegradowany gminy²

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

3.2. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

² Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

Obszarem zdegradowanym w gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic³.

Obszar zdegradowany w gminie Łubianka został wyznaczony zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o wskaźniki określone na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich.

Obszar gminy podzielono na 12 sołectw, dla których przeprowadzono diagnozę mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego:

- Bierzgłowo
- Biskupice
- Brąchnowo
- Dębiny
- Łubianka
- Pigża
- Przeczno
- Warszewice
- Wybcz
- Wybczyk
- Wymysłowo
- Zamek Bierzgowski

Do obszarów zdegradowanych w gminie zaliczono sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- Na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwach wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy
- Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. W tym celu przeanalizowano następujące wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym

³ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Biorąc pod uwagę liczbę ludności poszczególnych sołectw, podzielono je na 3 grupy: do 300 mieszkańców, od 300 do 600 mieszkańców i powyżej 600 mieszkańców. Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników.

3.1.1. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Miejscowości o liczbie ludności **do 300 mieszkańców** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- **Wskaźnik 1:** Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
- **Wskaźnik 2:** Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Wskaźnik: Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem

Tabela 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
Bierzgłowo	271	42	15,50%
Dębiny	296	45	15,20%
Przeczo	264	41	15,53%
Wybczyk	182	19	10,44%
Wymysłowo	168	21	12,50%
Gmina	6 860	735	10,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Wskaźnik: Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 6. Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Sołectwo	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba gospodarstw domowych	Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Bierzgłowo	5	124	4,03%
Dębiny	11	135	8,15%
Przeczo	15	96	15,63%

Wybczyk	5	52	9,62%
Wymysłowo	2	65	3,08%
Gmina	269	3 268	8,23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że po dwa problemy społeczne występują **w sołectwie Przeczno**.

Tabela 7. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Sołectwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Bierzgłowo	15,50%	4,03%
Dębiny	15,20%	8,15%
Przeczno	15,53%	15,63%
Wybczyk	10,44%	9,62%
Wymysłowo	12,50%	3,08%
Średnia dla Gminy	10,71%	8,23%

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.2. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Miejscowości o liczbie ludności **od 300 do 600 mieszkańców** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- **Wskaźnik 1:** Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- **Wskaźnik 2:** Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia

Wskaźnik: Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Tabela 8. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Sołectwo	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Biskupice	503	51	10,14%
Brąchnowo	595	74	12,44%
Wybcz	486	46	9,47%
Zamek Bierzgłowski	564	57	10,11%
Gmina	6 860	677	9,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Wskaźnik: Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia

Tabela 9. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Biskupice	SP Warszewice	62,8%	62,8%	60,7%	62,1%
Brąchnowo	SP Pigża	60,0%	67,0%	72,0%	66,3%
Wybcz	SP Wybcz	72,5%	80,2%	74,2%	75,7%
Zamek Bierzgłowski	SP Łubianka	62,8%	63,5%	70,7%	65,6%
Przeciętny wynik w województwie	-	59%	63%	64%	62,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnej z miejscowości nie występują po dwa problemy społeczne.

Tabela 10. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Sołectwa	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia
Biskupice	10,14%	62,1%
Brąchnowo	12,44%	66,3%
Wybcz	9,47%	75,7%
Zamek Bierzgłowski	10,11%	65,6%
Średnia dla Gminy	9,87%	62,0%

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.3. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności pow. 600 mieszkańców

Miejscowości o liczbie ludności **pow. 600 mieszkańców** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- **Wskaźnik 1:** Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- **Wskaźnik 2:** Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Wskaźnik: Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym

Tabela 11. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Łubianka	1 550	1073	55	5,13%
Pigża	1 361	946	59	6,24%
Warszewice	620	427	27	6,32%
Gmina	6 860	4 659	247	5,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Wskaźnik: Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Tabela 12. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Łubianka	Gimnazjum w Łubiance	53,6%	52,6%	49,9%	52,0%
Pigża	Gimnazjum w Brąchnowie	41,4%	45,5%	51,8%	46,3%
Warszewice	Gimnazjum w Brąchnowie	41,4%	45,5%	51,8%	46,3%
Przeciętny wynik w województwie	-	52%	51%	52%	52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że po dwa problemy społeczne występują **w sołectwach Pigża i Warszewice**.

Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców

Sołectwa	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
Łubianka	5,13%	52,0%
Pigża	6,24%	46,3%
Warszewice	6,32%	46,3%
Średnia dla Gminy	5,30%	52,0%

Źródło: Opracowanie własne.

Problemy społeczne w ilości co najmniej 2 zdiagnozowano w sołectwach: **Pigża, Przeczno i Warszewice**. Sołectwa poddano dalszej analizie pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub stanu kryzysowego w innych sferach.

3.2. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

3.2.1. Przestrzeń zdegradowana

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalń, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty. Tak rozumiana przestrzeń nie występuje na terenie sołectw: Pigża, Przeczno i Warszewice, w związku z czym poddano je badaniu pod kątem występowania problemów w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

3.2.2. Niekorzystne zjawiska w innych sferach

W poniższych tabelach dokonano zestawienia danych obrazujących występowanie problemów innych niż społeczne w sołectwach Pigża, Przeczno i Warszewice.

Tabela 14. Sołectwo Pigża - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Pigża liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 75. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 7,93 i był niższy od średniej dla gminy (7,96).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Miejscowość jest zwodociągowana w 100%, poziom skanalizowania wynosi natomiast 28% i jest niższy niż średnia dla gminy – 46%. Zbiorniki wybieralne posiada 26% nieruchomości, zaś przydomowe oczyszczalnie ścieków 46%. Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubianka.

Tabela 15. Sołectwo Przeczno - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Przeczno liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 4. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 2,37 i był sporo niższy od średniej dla gminy (7,96).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Miejscowość jest zwodociągowana w 100%, poziom skanalizowania wynosi natomiast 86%, zbiorniki wybieralne posiada 13% nieruchomości, zaś przydomowe oczyszczalnie ścieków tylko 1%. Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubianka.

Tabela 16. Sołectwo Warszawice - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Warszawice liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 19. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 4,45 i był niższy od średniej dla gminy (7,96).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Miejscowość jest zwodociągowana w 100%, poziom skanalizowania wynosi natomiast 67%, zbiorniki wybieralne posiada 22% nieruchomości, zaś przydomowe oczyszczalnie ścieków tylko 11%. Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów zabytkowych (edukacyjnych)	W miejscowości znajduje się zabytkowy pałac z XIX w., w którym mieści się Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Garbowa. Budynek wymaga modernizacji i renowacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

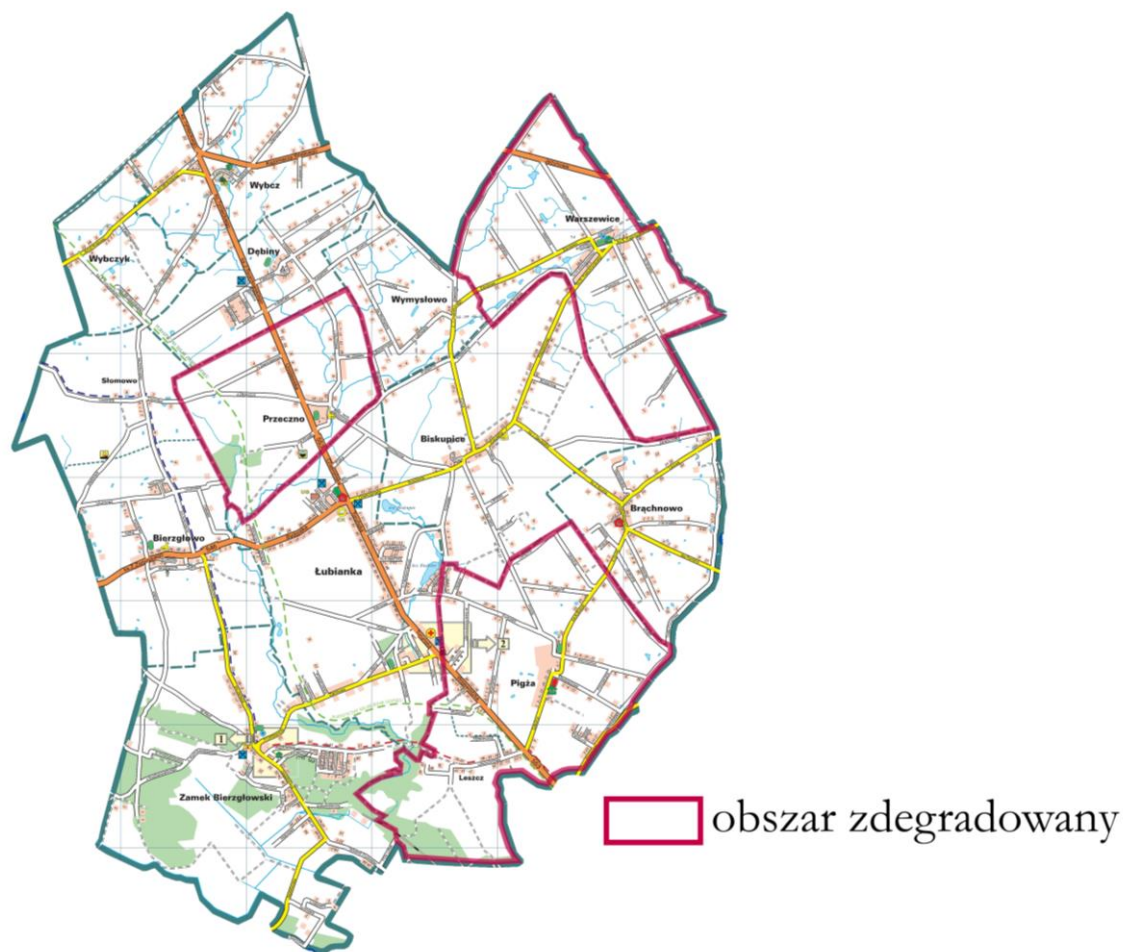
Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych oraz analiza pod kątem występowania stanu kryzysowego w sferze gospodarczej wykazała, że obszarami zdegradowanymi w gminie są sołectwa: **Pigża, Przeczno i Warszawice**. W sołectwach tych występują minimum po dwa problemy społeczne oraz problem w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna lub środowiskowa), dlatego należy je uznać za obszar zdegradowany.

Tabela 17. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Łubianka

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Pigża	1 361	19,84%	10,55	12,53%
Przeczno	264	3,85%	5,43	6,45%
Warszewice	620	9,04%	8,03	9,53%
Obszar zdegradowany	2 245	32,73%	24,01	28,51%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka.

Mapa 2. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Łubianka

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 4.

Obszar rewitalizacji gminy⁴

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

4.2. Cele rewitalizacji

⁴ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą roku 2015.

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji⁵ i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie Łubianka obejmuje swoim zasięgiem zawężony obszar zdegradowany. W celu wyznaczenia rzeczywistej powierzchni, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji, obszar zdegradowany został zawężony do terenów, na których koncentruje się największy odsetek mieszkańców sołectw – Pigża, Przeczno i Warszewice. Obszarem rewitalizacji nie objęto natomiast części gruntów rolnych oraz lasów, gdyż tereny te są niezamieszkałe, w związku z czym niemożliwe będzie osiągnięcie na tych obszarach celów rewitalizacji.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 13,94 km², co stanowi 16,55% powierzchni gminy, zamieszkuje go 1 928 mieszkańców, czyli 28,1% ogółu ludności w gminie.

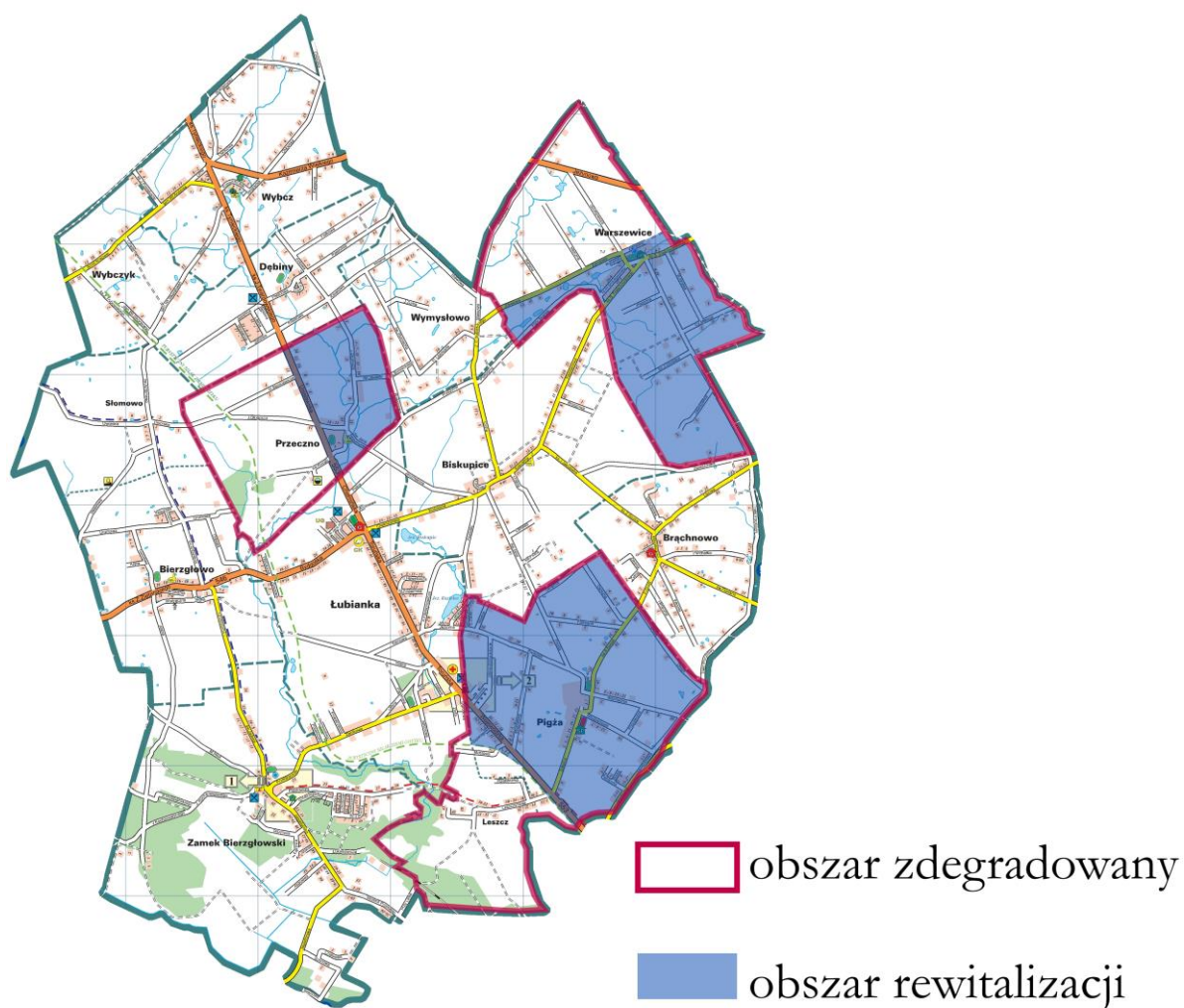
Tabela 18. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie sołectw wskazanych jako obszary zdegradowane w gminie Łubianka

Obszar	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Pigża	1 212	17,67%	7,19	8,54%
Przeczno	191	2,78%	2,14	2,54%
Warszewice	525	7,65%	4,61	5,47%
Obszar rewitalizacji	1 928	28,10%	13,94	16,55%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka.

⁵ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Mapa 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Łubianka

Źródło: Opracowanie własne.

Podobszary rewitalizacji spełniają **cele rewitalizacji** wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. Cele, które spełniają poszczególne podobszary przedstawia poniższy schemat.

Schemat 4. Cele rewitalizacyjne

Cel 1: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Przeczo

Warszewice

Cel 2: Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych

Pigża

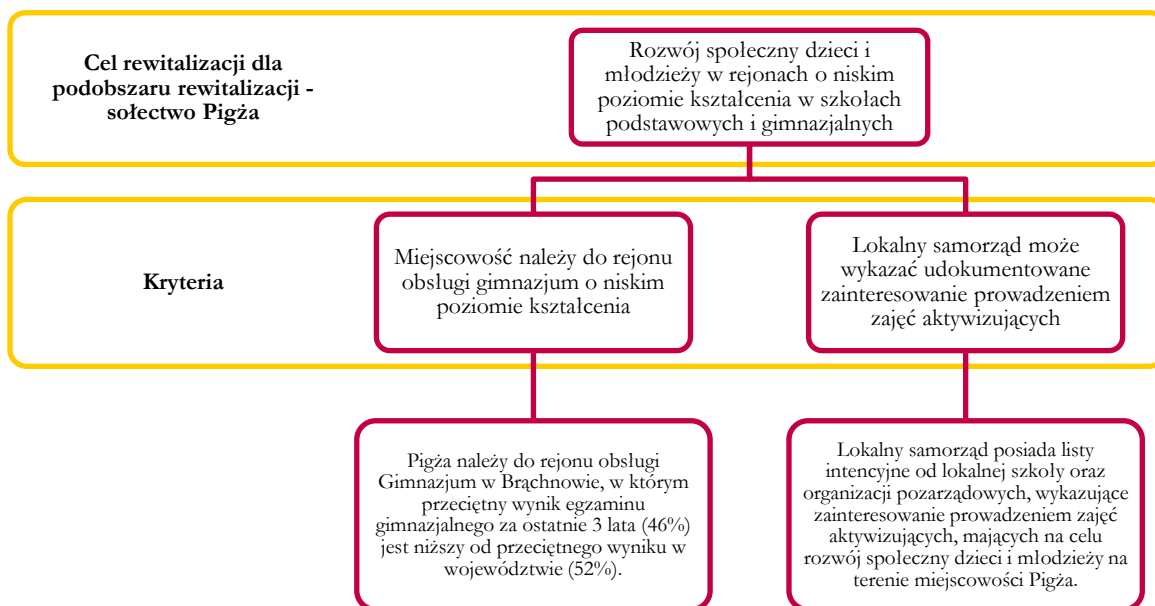

Warszewice

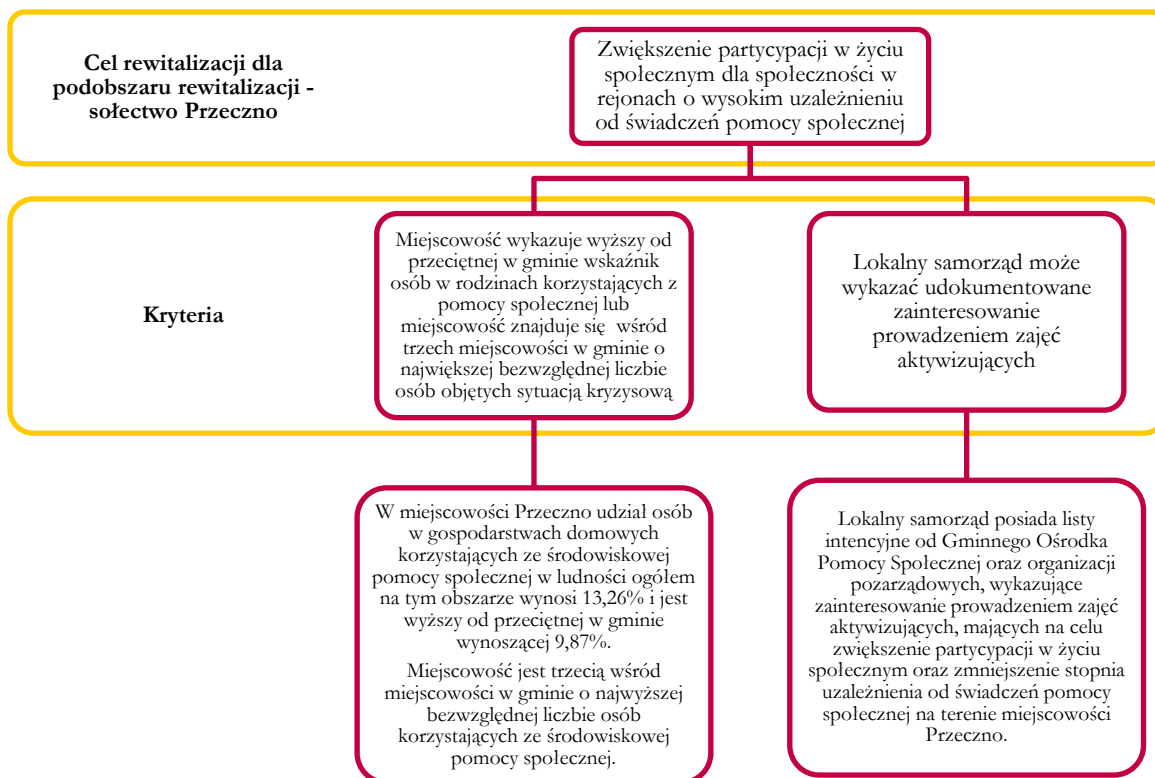
Wybór celów został podyktowany występującym na danym obszarze stanem kryzysowym. Dla każdego z celów określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

Schemat 5. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Pigża

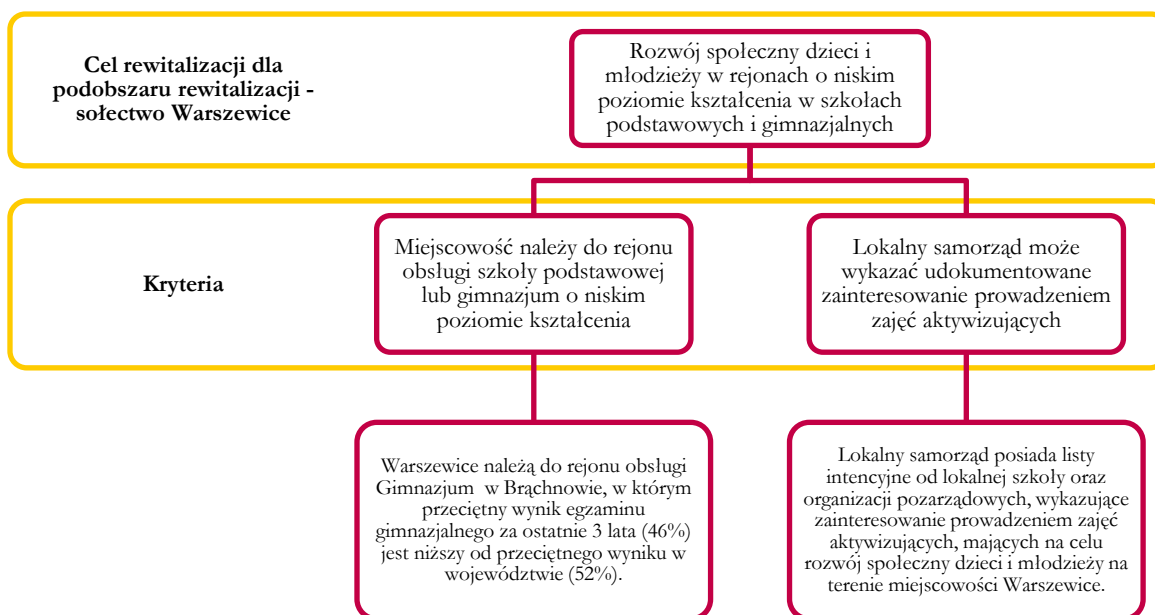
Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 6. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Przeczno

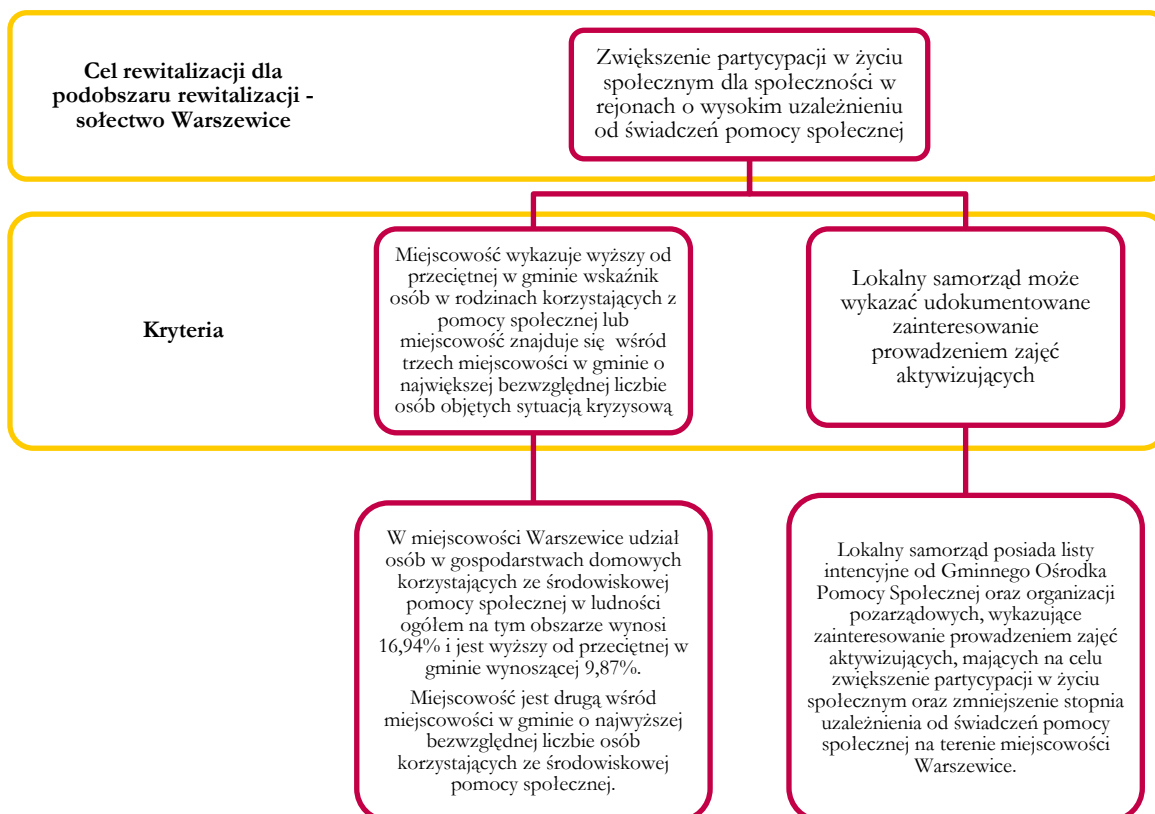
Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 7. Cel rewitalizacji 1 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice

Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 8. Cel rewitalizacji 2 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 5.

Diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Pigża

5.2. Przeczno

5.3. Warszewice

5.1. Pigża

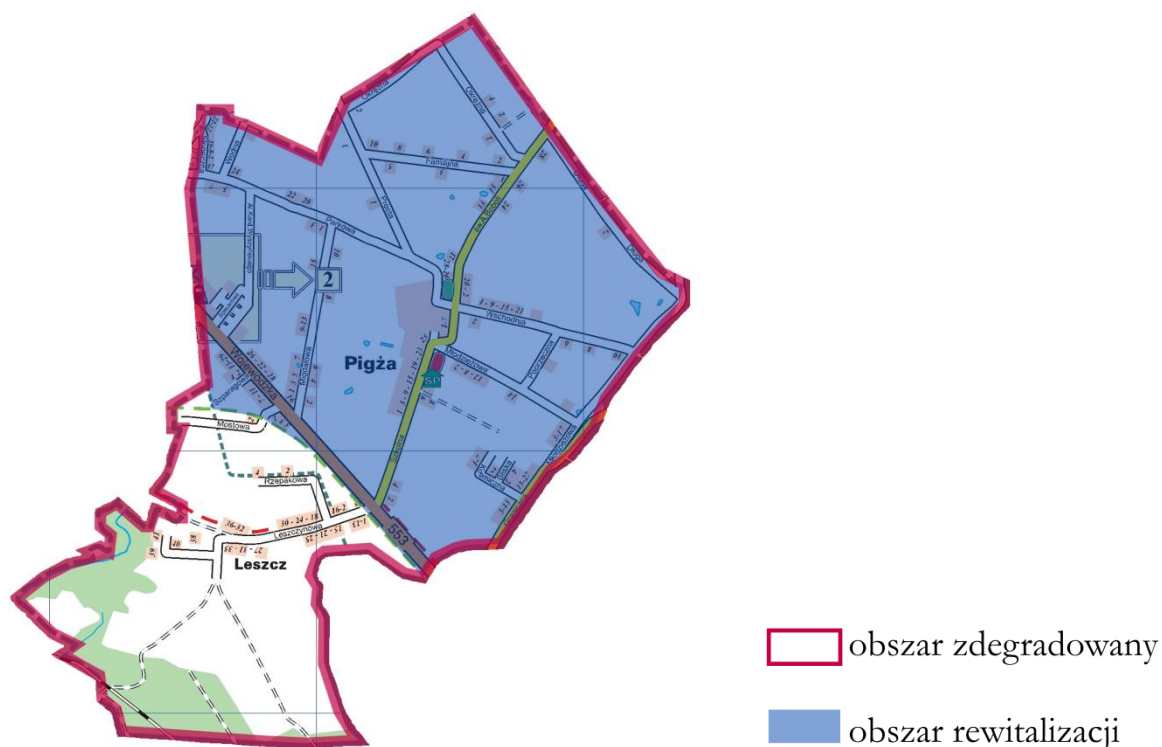
Rys historyczny

Pigża to wieś o bardzo starym rodowodzie. Prace archeologiczne potwierdziły jej ciągłość osadniczą od neolitu. Najstarsza wzmianka o Pigży pochodzi z 1231 roku i dotyczy zdobycia grodu, leżącego nad małym jeziorem Pippingese, należącego do wodza Prusów – Pipina, przez wojska krzyżackie pod wodzą mistrza krajowego Hermana von Balka. W 1242 roku Krzyżacy nadali wieś szpitalowi św. Ducha, znajdującemu się poza murami Starego Miasta Torunia, a od roku 1415 wieś przeszła pod władanie toruńskich benedyktynek. Współczesna nazwa wsi pojawiła się w roku 1586. We wsi zachował się dwór, pobudowany w końcowych latach XIX wieku (znacznie przebudowany po roku 1945) park podworski z połowy XIX wieku z okazami białej jodły, wierzby mandżurskiej i żywotnika, a także budynek byłego dworca kolejowego, pochodzący z 1912 roku. W skład sołectwa wchodzi również wieś Leszcz, niegdyś zwana Heselech, o której najstarsza wzmianka pochodzi z roku 1285. Nazwa wsi pochodzi od właścicieli Heselechtów, którzy od około 1570 roku przyjęli spolszczone nazwisko Lescy.

Podstawowe informacje

Sołectwo Pigża położone jest w południowo-wschodniej części gminy i sąsiaduje z sołectwami: Brąchnowo, Biskupice, Łubianka i Zamek Bierzglowski oraz w gminie Łysomice z sołectwami: Kowróż-Kowrówek i Różankowo-Świerczyny. Powierzchnia Pigży wynosi 10,55 km² (z czego obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 7,19 km²). Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 553, która łączy Toruń i Wybcz.

Mapa 4. Mapa Pigży

Źródło: Opracowanie własne.

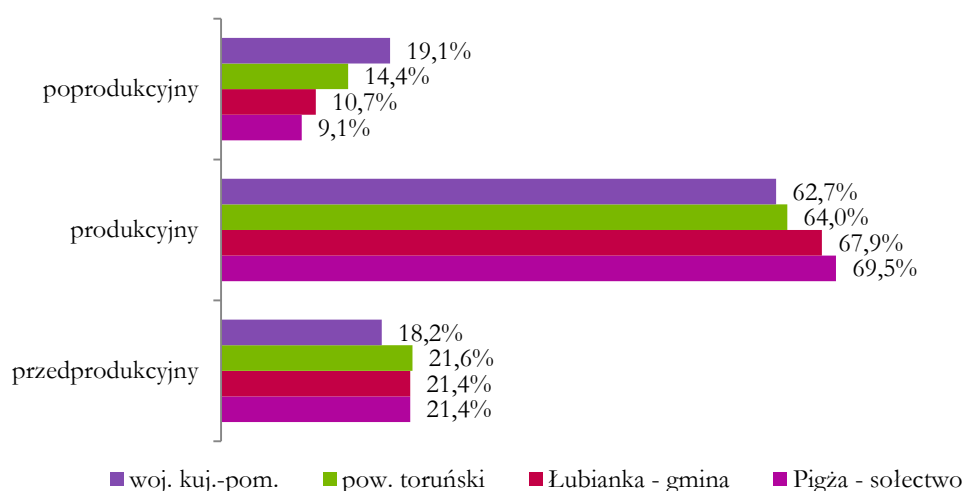
Sytuacja demograficzna

Sołectwo zamieszkuje 1 361 osób (część sołectwa, która została objęta obszarem rewitalizacji zamieszkuje 1 212 osób), struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 21,4% (291 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 69,5% (946 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 9,1% (124 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 9,1% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 10,7%, powiatu – 14,4% i województwa – 19,1%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Pigży, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 44 i kształtuje się korzystniej niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności w Pigży w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka i GUS.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Pigży liczba bezrobotnych wynosiła 59 osób, z czego 8 to osoby bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,2% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 5,3%. W Pigży zamieszkiwało 3 bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, 10 bezrobotnych w wieku do 25 roku życia i 19 powyżej 50 roku życia.

Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

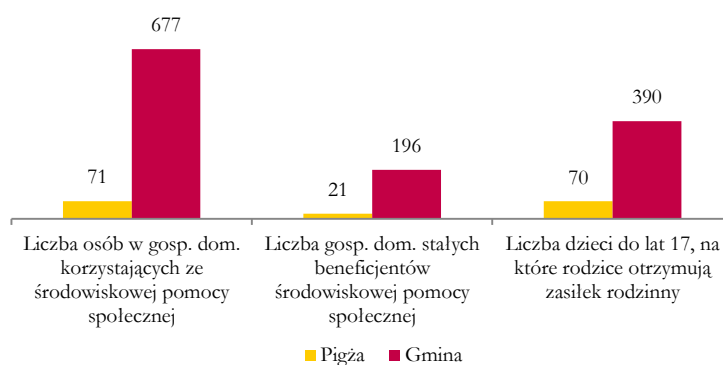
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu i GUS.

W sołectwie zarejestrowanych jest 75 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Pigży 7,93 i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 7,96.

Pomoc społeczna

W Pigży ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzysta 71 osób (21 gospodarstw domowych). Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 5,22% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 9,87%. Korzystniej niż średni wskaźnik dla gminy kształtuje się także udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wyniósł on dla Pigży 24,05%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 26,6%.

Wykres 6. Korzystający z pomocy społecznej w Pigży w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

W Pigży znajduje się Dom Pomocy Społecznej, który jest domem stałego pobytu i świadczy usługi dla osób przewlekle chorych psychicznie. Oferuje on usługi o charakterze opiekuńczym i wspomagającym. Sfera usług opiekuńczych skupia się przede wszystkim na udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych. Usługi wspomagające ukierunkowane są m.in. na następujące formy: terapię pracą, terapię sztuką, rękodzieło artystyczne, terapię audiowizualną, muzykoterapię, terapię kulturalno-oświatową, biblioterapię, ruch leczniczy. Z usług DPS może korzystać jednocześnie 69 podopiecznych.

Zdjęcie 1. Dom Pomocy Społecznej w Pigży

Źródło: Strona internetowa Starostwa Powiatowego w Toruniu: www.bip.powiattorunski.pl

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie sołectwa Pigża odnotowano 42 interwencje porządkowe z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego (13 z powodu zakłócenia miru domowego, 29 z powodu zakłócenia porządku publicznego). Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na obszarze sołectwa wynosił 6,27% i był niższy od średniej dla gminy (8,23%).

Edukacja i sport

W Pigży funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. prof. Wilhelminy Iwanowskiej. Jest to szkoła publiczna, której organem prowadzącym jest Gmina Łubianka. Placówka powstała w 1993 roku jako filia Szkoły Podstawowej w Brąchnowie. Od 1999 roku, po reformie szkolnictwa i reorganizacji sieci szkół, działa jako samodzielna jednostka oświatowa. Uczy się w niej około 200 uczniów. Szkoła posiada salę gimnastyczną oraz 200 metrową bieżnię tartanową, boisko do siatkówki plażowej, asfaltowe boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki, skocznię w dal o nawierzchni tartanowej, boisko trawiaste do piłki nożnej, dwa korty tenisowe.

Zdjęcie 2. Stadion sportowy przy Szkole Podstawowej im. Prof. Wilhelminy Iwanowskiej w Pigży

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Łubianka: www.lubianka.pl

Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej im. Prof. Wilhelminy Iwanowskiej za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 66,3% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Pigża należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Brąchnowie, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 46,3% i był niższy od średniej dla województwa – 52%.

Kultura

W Pigży mieści się Filia Gminnej Biblioteki Publicznej. Biblioteka istnieje od 1948 r. i ma główną siedzibę w Łubiance. Głównym celem działalności biblioteki jest zaspakajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianie czytelnictwa, wiedzy i nauki. Wypełniając zadania statutowe biblioteka służy społeczeństwu. W środowisku lokalnym pełni funkcję nie tylko typowej biblioteki udostępniającej zbiory, ale również jest ważnym miejscem kultury. Obecnie księgozbiór biblioteki liczy blisko 20 tys. woluminów. Biblioteka gromadzi literaturę popularno-naukową, naukową, powieści i literaturę dziecięcą. Oferta kulturalna biblioteki skierowana jest głównie do dzieci i młodzieży, chociaż w swoich działaniach nie zapomina także o dorosłych czytelnikach. Biblioteka organizuje lekcje biblioteczne, konkursy recytatorskie, plastyczne i sprawdzające wiedzę, pogadanki, dyskusje nad książką, przeglądy czytelnicze, jarmarki.

Środowisko

Na terenie Pigży znajdują się obszary chronione w postaci:

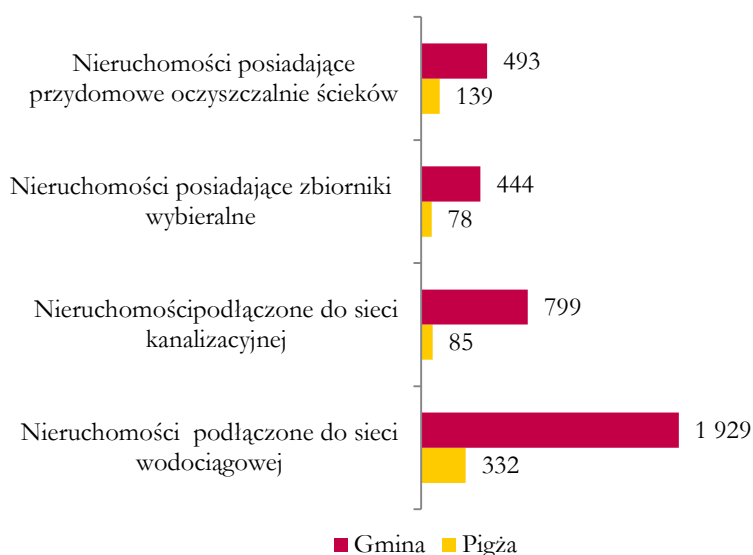
- Użytków ekologicznych – bagno
- Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej

Infrastruktura techniczna

Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, poziom skanalizowania wynosi natomiast 28% i jest niższy niż średnia dla gminy – 46%. Przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada 46% nieruchomości, zaś zbiorniki wybieralne 26%.

Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Wykres 7. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Pigży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka, Pigża znajduje się w zasięgu:

- Strefy „A” (leśno - ekologiczno - osadniczej)
- Strefy „B” (rolniczo - osadniczej)

Podsumowanie analizy

Zjawiska negatywne

- Wysoki udział osób bezrobotnych w ludności sołectwa ogółem
- Wysoki udział bezrobotnych pow. 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Niekorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Niski poziom skanalizowania sołectwa

Potencjały

- Niski odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i korzystny wskaźnik obciążenia demograficznego
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych
- Niski odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- Niski w porównaniu do średniej dla gminy odsetek interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o wysokim poziomie kształcenia
- Obecność infrastruktury społecznej, edukacyjnej i sportowej

5.2. Przeczno

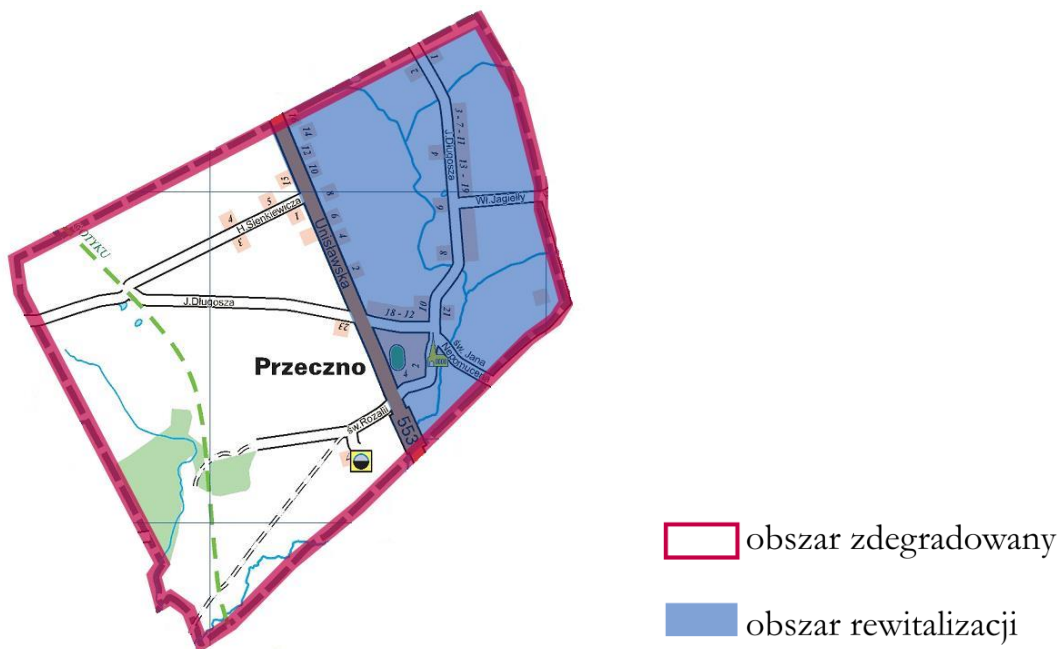
Rys historyczny

Podobnie jak w większości wsi gminy Łubianka, wykopaliska prowadzone przez archeologów, wskazują na osadnictwo w Przecznie sięgające neolitu (m.in. odkopano groby skrzynkowe z okresu wpływów rzymskich). Najstarsza wzmianka pisana pochodzi z 1251 roku i informuje, że Heisoth (najstarsza nazwa wsi) jest wsią rycerską, należy do komturstwa bierzgłowskiego i posiada okazały gródek. Gródek ten utożsamiany jest przez naukowców z obiektem zwanym Geimsot, zniszczonym w 1277 roku podczas najazdu Jadźwingów pod wodzą Skomanda. W roku 1585 wieś nazywała się już Przesmno (od właścicieli wsi – Przesmińskich). W latach zaboru Przeczno znajdowało się w rękach pruskich, a w okresie międzywojennym właścicielkami były Anna Dziewulska, a następnie Anna Chlibkiewicz. Najcenniejszym obiektem w Przecznie jest gotycka, murowana świątynia parafialna pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, której początki sięgają pierwszej połowy XIV wieku. Świątynia pod prezbiterium posiada kryptę, organy pochodzące z XVII wieku i otacza ją czynny cmentarz o średniowiecznym rodowodzie. Godnym uwagi jest znajdujące się w Przecznie grodzisko. Archeolodzy wykazują, że powstało ono w połowie XIII wieku. W ostatnich latach tego wieku zostało poważnie zniszczone, a na przełomie XIII i XIV wieku ponownie zasiedlone. Ostatecznie zniszczone zostało podczas wojen polsko-krzyżackich toczonych w XV wieku.

Podstawowe informacje

Sołectwo Przeczno położone jest w centralnej części gminy i sąsiaduje z sołectwami: Dębiny, Wymysłowo, Łubianka i Bierzgłowo. Powierzchnia Przeczna wynosi 5,43 km² (z czego obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 2,14 km²). Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 553, która łączy Toruń i Wybcz.

Mapa 5. Mapa Przeczna

Źródło: Opracowanie własne.

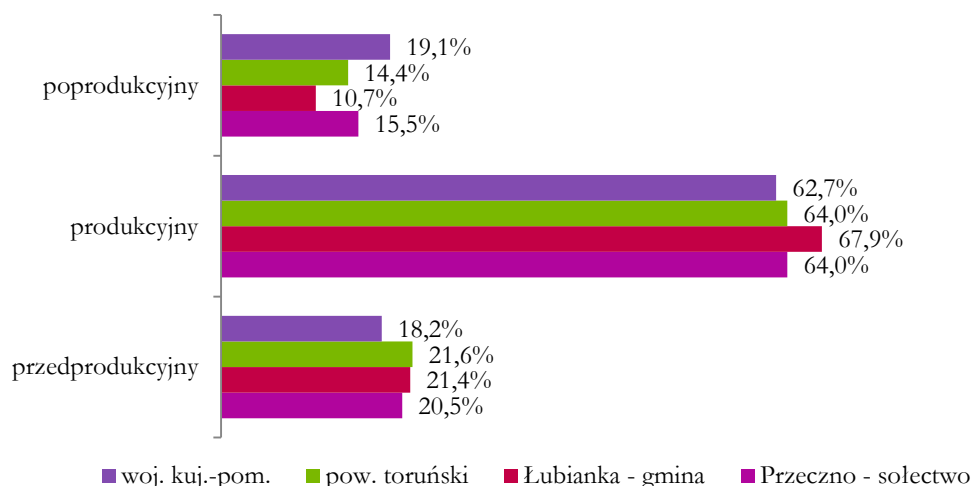
Sytuacja demograficzna

Sołectwo zamieszkują 264 osoby (część sołectwa, która została objęta obszarem rewitalizacji zamieszkuje 191 osób), struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 20,5% (54 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 64% (169 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 15,5% (41 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 15,5% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 10,7% i powiatu – 14,4% oraz niższy niż wskaźnik dla województwa – 19,1%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Przecznie, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 56 i kształtuje się mniej korzystnie niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Przecznie w 2015 r.

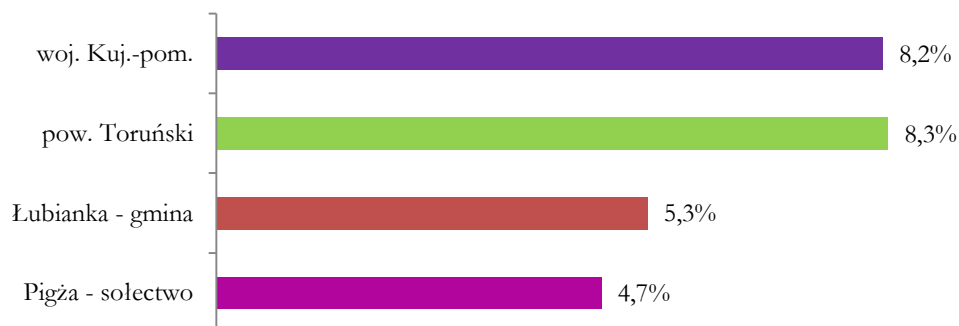

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka i GUS.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Przecznie liczba bezrobotnych wynosiła 8 osób, z czego 1 była bezrobotna powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 4,7% i był niższy niż wskaźnik dla gminy – 5,3%. Przeczno zamieszkiwało 2 bezrobotnych w wieku do 25 roku życia i 2 powyżej 50 roku życia.

Wykres 9. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

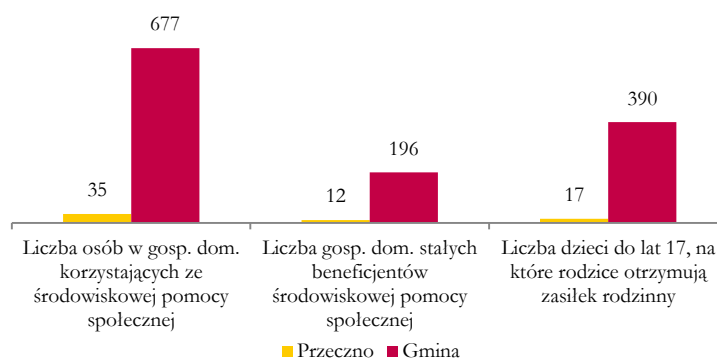
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu i GUS.

W sołectwie zarejestrowane są 4 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Przecznie 2,37 i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 7,96.

Pomoc społeczna

W Przecznie ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzysta 35 osób (12 gospodarstw domowych). Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 13,26% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,87%. Mniej korzystnie niż średni wskaźnik dla gminy kształtuje się także udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wyniósł on dla Przecznie 31,48%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 26,6%.

Wykres 10. Korzystający z pomocy społecznej w Przecznie w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie sołectwa Przeczno odnotowano 15 interwencji porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego (5 z powodu zakłócenia miru domowego, 10 z powodu zakłócenia porządku publicznego). Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na obszarze sołectwa wyniósł 15,63% i był wyższy od średniej dla gminy (8,23%).

Edukacja

Przechno należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Łubiance, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wyniósł 65,6% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Przechno należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Łubiance, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wyniósł 52,0% i kształtował się na tym samym poziomie co średnia dla województwa – 52%.

Kultura i zabytki

Przechno należy do Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego. W sołectwie znajduje się gotycka świątynia, którą w 1235 roku przejęli w swoje posiadanie Krzyżacy. Około roku 1300 zbudowano świątynię parafialną w Przecznie. Z XIV wieku, oprócz kamiennych murów świątyni, zachowała się również kamienna chrzcielnica i kropielnica, kamienna posadzka w kruście kościoła, podstawa pierwszego ołtarza w prezbiterium oraz posiadająca wyjątkową wartość historyczną zachowana do dziś więźba dachowa. W średniowieczu kościół dedykowany został tajemnicy Podwyższenia Krzyża Świętego.

Zdjęcie 3. Gotycka świątynia w Przecznie

Źródło: Strona internetowa: www.przeczno.pl

W Przecznie znajduje się świetlica wiejska, pełniąca funkcje kulturalne i społeczne dla mieszkańców sołectwa.

Środowisko

Na terenie Przeczna znajdują się obszary chronione w postaci:

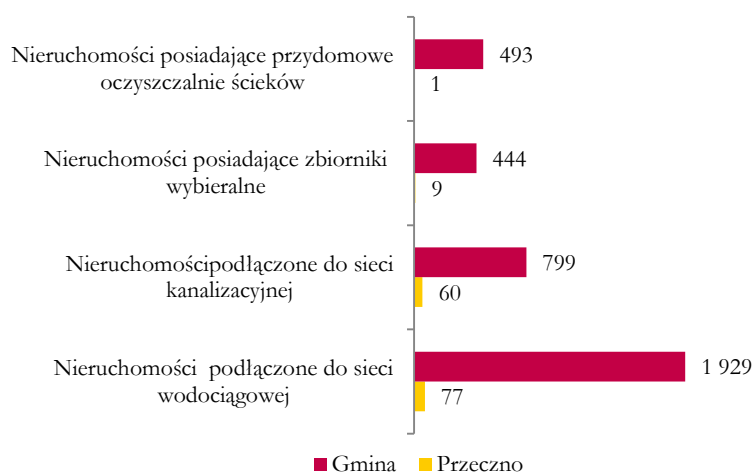
- Użytków ekologicznych – bagno

Infrastruktura techniczna

Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, poziom skanalizowania wynosi natomiast 86% i jest wyższy niż średnia dla gminy – 46%. Przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada 1% nieruchomości, zaś zbiorniki wybieralne 13%.

Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Wykres 11. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Przecznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka, Przeczno znajduje się w zasięgu:

- Strefy „B” (rolniczo - osadniczej)

Podsumowanie analizy

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego
- Wysoki udział bezrobotnych do 25 i pow. 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Mała liczba podmiotów gospodarczych
- Niekorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- Wysoki w porównaniu do średniej dla gminy odsetek interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego

Potencjały

- Niski udział osób bezrobotnych w ludności sołectwa ogółem
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o wysokim poziomie kształcenia
- Obecność infrastruktury kulturowej i sportowej

5.3. Warszewice

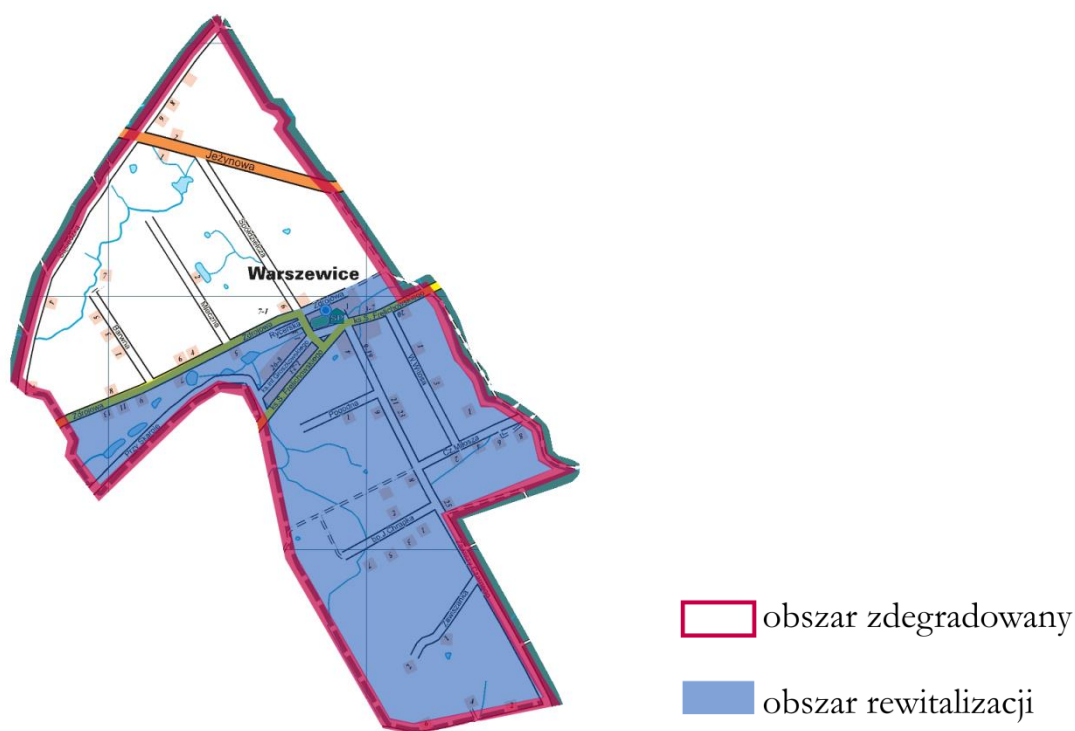
Rys historyczny

Najstarsza wzmianka o Warszewicach zwanych wówczas Wars, pochodzi z roku 1222 i znajduje się w tzw. „dokumencie lowickim”; jednak prace archeologów wskazują na starszy rodowód tej miejscowości. Z roku 1289 znana jest wzmianka informująca o „allodium” rycerza Heinricha von Cegenberga. Wskazuje ona na to, że jest ono położone na terenie dzisiejszych Warszewic. Obecna nazwa wsi znana jest od roku 1622. W 1850 roku majątek kupił Alfred Zawisza Czarny i niebawem po nabyciu posiadłości, w miejscu starego, poprzedniego dworu, rozpoczął budowę nowego. Po drugiej wojnie światowej majątek przejął Skarb Państwa Polskiego. Część majątku rozparcelowano. W centralnej części dworu w 1950 roku utworzono szkołę podstawową, a boczne skrzydła przebudowano na mieszkania.

Podstawowe informacje

Sołectwo Warszewice położone jest w północno-wschodniej części gminy i sąsiaduje z sołectwami: Wymysłowo, Biskupice i Brąchnowo oraz w gminie Chelmża sołectwami: Nawra, Bogusławki, Gluchowo, Kończewice i Browina. Powierzchnia Warszewic wynosi 8,03 km² (z czego obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 4,61 km²). Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 551, która łączy miejscowości Strzyżawa i Wąbrzeźno.

Mapa 6. Mapa Warszewic

Źródło: Opracowanie własne.

Sytuacja demograficzna

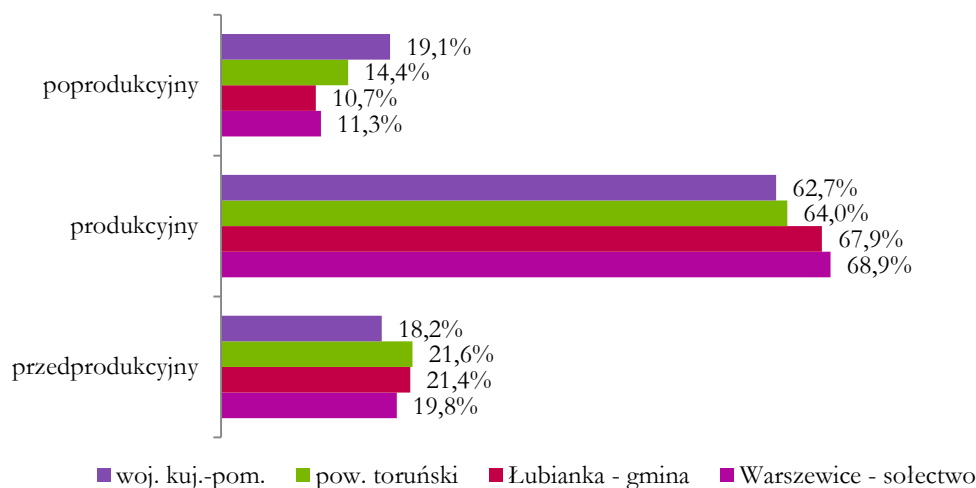
Sołectwo zamieszkuje 620 osób (część sołectwa, która została objęta obszarem rewitalizacji zamieszkuje 525 osób), struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 19,8% (123 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 68,9% (427 os.),

- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 11,3% (70 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 11,3% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 10,7% i oraz niższy niż wskaźnik dla powiatu – 14,4% i województwa – 19,1%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Warszewicach, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 45 i kształtuje się korzystniej niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 12. Struktura wiekowa ludności w Warszewicach w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka i GUS.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Warszewicach liczba bezrobotnych wynosiła 27 osób, z czego 7 było bezrobotnych powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,3% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 5,3%. W Warszewicach zamieszkiwało 2 bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, 7 do 25 roku życia i 7 powyżej 50 roku życia.

Wykres 13. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

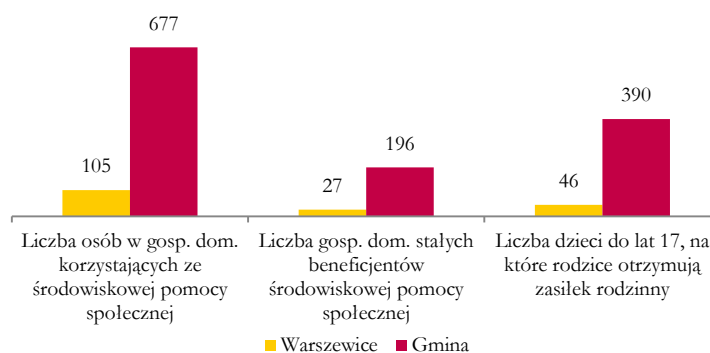
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu i GUS.

W sołectwie zarejestrowanych jest 19 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Warszewicach 4,45 i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 7,96.

Pomoc społeczna

W Warszewicach ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzysta 105 osób (27 gospodarstw domowych). Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 16,94% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,87%. Mniej korzystnie niż średni wskaźnik dla gminy kształtuje się także udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wyniósł on dla Warszewic 37,4%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 26,6%.

Wykres 14. Korzystający z pomocy społecznej w Warszewicach w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie sołectwa Warszewice odnotowano 40 interwencji porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego (7 z powodu zakłócenia miru domowego, 33 z powodu zakłócenia porządku publicznego). Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na obszarze sołectwa wyniósł 20,20% i był wyższy od średniej dla gminy (8,23%).

Edukacja i sport

W Warszewicach znajduje się Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Grabowa. Szkoła mieści się w XIX-wiecznym dwukondygnacyjnym pałacu wybudowanym na zlecenie Alfreda Zawiszy Czarnego herbu Przerowa. W 1850 roku nabył on majątek w Warszewicach, który powiększał, kupując ziemię od Niemców: Hirschberga, Schulera oraz Polaków: Pawlikowskiej, Mondraszewskiego i Kosteckiego, tworząc majątek o powierzchni 700 ha. Alfred Zawisza Czarny zastał w Warszewicach murowany dwór z podpiwniczeniem i z parterowym skrzydłem oficyny od strony północnej. Do ówczesnego budynku dostawiono piętrowy korpus frontowy i skrzydło wschodnie, nadając całości klasycyzujący charakter. Powstał dość okazały dwukondygnacyjny pałac z korpusem i skrzydłami krytymi dachami siodłowymi. W skrzydle zachodnim urządzono bibliotekę i gabinet Alfreda Zawiszy Czarnego, lokując w nimi rodzinne archiwum. Przechowywano w nich relikwie Zawiszów: dwie chusty i pokrwawione bandaże przekazane matce po egzekucji syna Artura dokonanej przez Rosjan na Woli. Obok wisiały mundury oficerskie Alfreda – ulański z rogatywką z czasów powstania i kirasjera belgijskiego. Podczas II wojny światowej Niemcy zniszczyli archiwum i bibliotekę, wywieźli eksponaty i cenne dokumenty. W 1943 roku pałac zmieniony została na paramilitarną szkołę – internat dla kobiet.

Po zakończeniu II wojny światowej majątek został przejęty przez Skarb Państwa i utworzono na jego terenie spółdzielnię produkcyjną. W parku przylegającym do pałacu wycięto drzewa, zasypano także dwa stawy. Przed dewastacją uchroniło pałac przekazanie go w 1950 roku Kuratorium Oświaty celem umieszczenia w nim szkoły podstawowej. W 1992 roku za patrona szkoły obrano Zawiszę Czarnego z Grabowa, sławnego polskiego rycerza, herbu Sulima.

Szkoła Podstawowa mieści się w pałacu, który jest obiektem zabytkowym. Obiekt wymaga renowacji i modernizacji.

Zdjęcie 4. Pałac w Warszewicach

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Lubianka: www.lubianka.pl

W Warszewicach, przy Szkole Podstawowej im. Zawiszy Czarnego z Grabowa znajduje się stadion sportowy „Orlik”.

Zdjęcie 5. Stadion sportowy „Orlik w Warszewicach”

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Lubianka: www.lubianka.pl

Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej im. Zawiszy Czarnego z Grabowa za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 62,1% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Warszewice należą do rejonu obsługi Gimnazjum w Brąchnowie, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 46,3% i był niższy od średniej dla województwa – 52%.

Kultura

W sołectwie znajduje się kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, należący do parafii pod wezwaniem św. Marii Magdaleny w pobliskich Biskupicach.

Zdjęcie 6. kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Warszewicach

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Lubianka: www.lubianka.pl

Środowisko

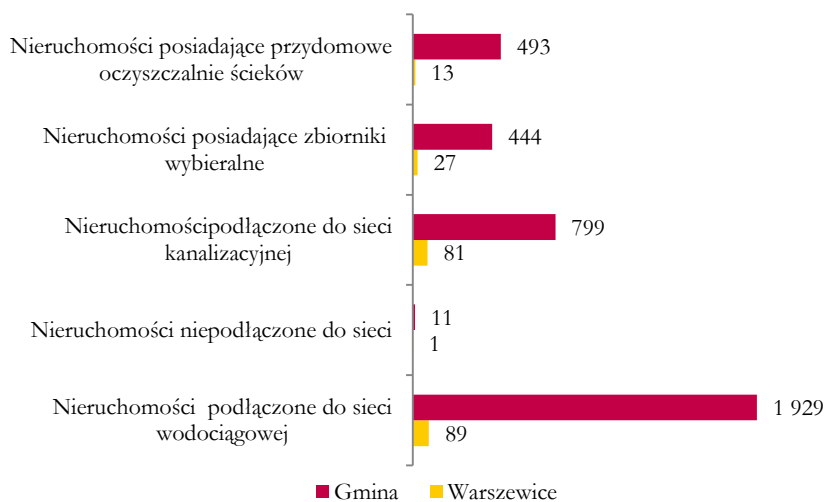
Na terenie Warszewic brak obszarów chronionych.

Infrastruktura techniczna

Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, poziom skanalizowania wynosi natomiast 67% i jest wyższy niż średnia dla gminy – 46%. Przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada 11% nieruchomości, zaś zbiorniki wybieralne 22%.

Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Wykres 15. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Warszewicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubianka, Warszewice znajdują się w zasięgu:

- Strefy „B” (rolniczo - osadniczej)

Podsumowanie analizy

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Wysoki udział osób bezrobotnych w ludności sołectwa ogółem
- Wysoki udział bezrobotnych do 25 i pow. 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Mała liczba podmiotów gospodarczych
- Niekorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- Wysoki w porównaniu do średniej dla gminy odsetek interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Zły stan techniczny obiektów edukacyjnych i zabytkowych (Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Grabowa/palac)

Potencjały

- Obecność infrastruktury edukacyjnej i sportowej

Rozdział 6.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Łubianka. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli sołectw: Pigża, Przeczno i Warszewice. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone spotkania konsultacyjne z mieszkańcami oraz badanie ankietowe pokazały, że najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji według mieszkańców są:

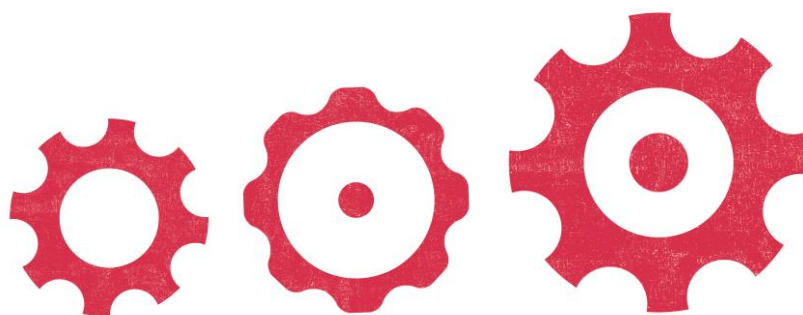
- Rozwój świetlic wiejskich (budowa lub remont oraz zagospodarowanie terenów przyległych),
- Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej wraz z rozwojem odpowiedniej infrastruktury (m. in. budowa siłowni zewnętrznych, boisk sportowych),
- Renowacja obiektów zabytkowych oraz uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych m. in. remont zabytkowego pałacu w Warszewicach, w którym obecnie znajduje się szkoła, odnowa parku po dawnym PGR w Pigży,
- Poprawa dostępności komunikacyjnej miejscowości wiejskich,
- Stworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej lokalnej społeczności, szczególnie dla młodzieży i osób starszych,
- Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców m. in. poprzez organizację zajęć aktywizujących i integrujących mieszkańców, na przykład zajęć dla dzieci i młodzieży (w tym dodatkowych zajęć dla uczniów), zajęć rozwijających zainteresowania, kursów komputerowych dla seniorów czy szkoleń zawodowych dla osób bezrobotnych, a także zajęć sportowych
- Działania na rzecz zwiększenia miejsc pracy,
- Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie,
- Stworzenie lokalnego targowiska, na którym miejscowi rolnicy mogliby sprzedawać ekologiczne produkty.

Ankietowani wyraźnie wskazali, że najważniejszymi problemami są:

- W sferze społecznej:
 - Brak miejsc integracji, gdzie mieszkańcy mogliby się spotykać i pogłębiać więzi społeczne,
 - Niedostateczna oferta zajęć edukacyjnych i sportowych dla dzieci i młodzieży
 - Brak animatora kultury i sportu
 - Brak żłobka i przedszkola (Warszewice)
- W sferze gospodarczej:
 - Brak miejsc pracy,
 - Brak dobrego dojazdu do pobliskich miejscowości, gdzie mieszkańcy mogliby podjąć pracę,
 - Brak lub niedostateczne kwalifikacje zawodowe,
- W sferze przestrzenno-technicznej:
 - Brak lub niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych,
- W sferze środowiskowej:
 - Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze).

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę, spotkania konsultacyjne oraz wyniki badań ankietowych, sformułowano wizję obszaru rewitalizacji.

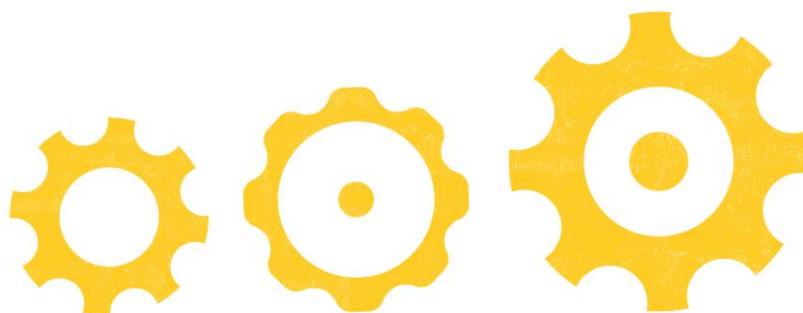
WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI W ROKU 2023

Mieszkańcy obszaru są aktywni społecznie i zawodowo, chętnie się spotykają, integrują i wzajemnie sobie pomagają

Obszar charakteryzuje się wysokim poziomem edukacji, a dzieci i młodzież posiadają dobrze rozwinięte kompetencje kluczowe

Lokalna społeczność cieszy się dostosowaną do potrzeb infrastrukturą społeczną

Wizję pozwolą zrealizować wskazane w rozdziale 7 cele i kierunki działań.

Rozdział 7.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

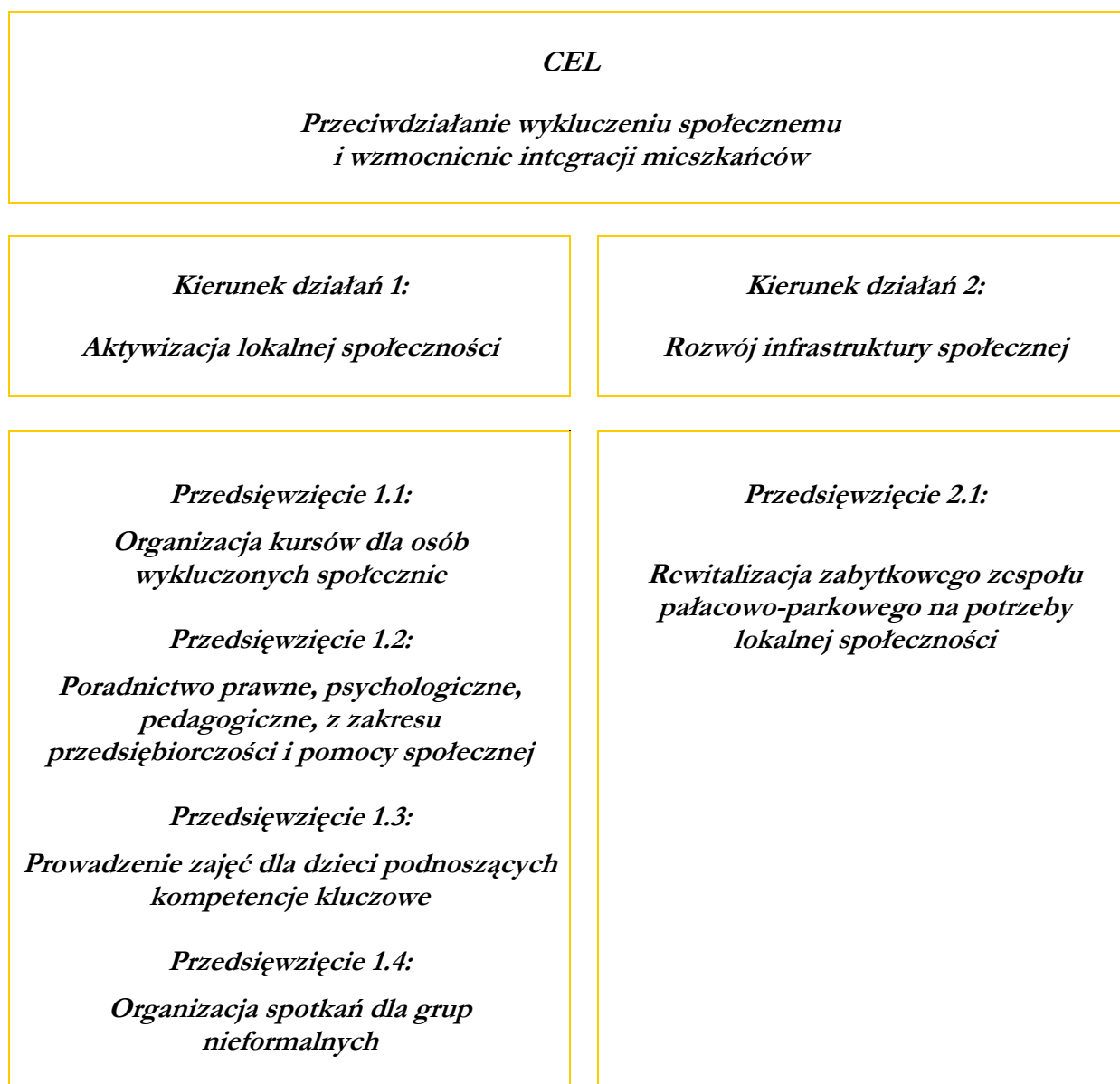
7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

7.2. Wskaźniki

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań oraz przedsięwzięcia. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Schemat 9. Cel 1, kierunki działań i przedsięwzięcia

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. Wskaźniki

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 19. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Wskaźniki rezultatu		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – (os.)	0	80
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – (os.)	0	100
Wskaźniki produktu		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – (os.)	0	100
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją –(ha)	0	0,48
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – (szt.)	0	1
Długość przebudowanych dróg gminnych – (mb)	0	80

Źródło: *Opracowanie własne.*

Rozdział 8.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Kolejna tabela zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji, a których dokładne określenie na tym etapie nie jest możliwe.

Tabela 20. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji ⁶ (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁷	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wzmocnienie integracji mieszkańców									
Kierunek działań 1: Aktywizacja lokalnej społeczności									
Obszar nr 3 – Warszewice	1.1: Organizacja kursów dla osób wykluczonych społecznie 1.2: Poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu przedsiębiorczości i pomocy społecznej 1.3: Prowadzenie zajęć dla dzieci podnoszących kompetencje kluczowe 1.4: Organizacja spotkań dla grup	Aktywizacja społeczna mieszkańców Warszewic zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez cykl działań oferowanych przez świetlicę socjoterapeutyczną utworzoną w zrewitalizowanej SP w Warszewicach	S	Gmina Łubianka	Cykl działań oferowanych przez świetlicę socjoterapeutyczną w tym: <ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie zajęć dodatkowych (wyrównawczych) dla dzieci mających problemy w nauce ▪ kursy dla osób wykluczonych, bezrobotnych ▪ spotkania grup nieformalnych (np. AA) ▪ cykliczne dyżury specjalistów z zakresu prawa, psychologii, pedagogiki, przedsiębiorczości, pomocy społecznej 	Warszewice	100.000,00	Prognozowane rezultaty: Aktywizacja lokalnej społeczności	<p>-Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 80 os.</p> <p>-Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 100 os.</p> <p>Sposób pomiaru: -Listy obecności -Listy udzielonych porad</p>

⁶ Obszar nr 1 – Pigza, Obszar nr 2 – Przeczno, Obszar nr 3 – Warszewice

⁷ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

	nieformalnych								
CEL Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wzmocnienie integracji mieszkańców Kierunek działań 2: Rozwój infrastruktury społecznej									
Obszar nr 3 – Warszewice	2.1: Rewitalizacja zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego na potrzeby lokalnej społeczności	Rewitalizacja społeczno- techniczna Szkoły Podstawowej w Warszewicach (zespół pałacowo – parkowy) i jej otoczenia na potrzeby aktywizacji społecznej	PF	Gmina Łubianka	Kompleksowe prace rewitalizacyjne zabytkowego pałacu wraz z zespołem pałacowo-parkowym na potrzeby aktywizacji lokalnej społeczności, zgodnie z wymaganiami stawianymi przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jak: <ul style="list-style-type: none"> ▪ odnowienie elewacji ▪ zagospodarowanie terenu wokół pałacu ▪ przygotowanie obiektu do świadczenia usług przez świetlicę socjoterapeutyczną 	Warszewice	1.300.000,00	Prognozowane rezultaty: Aktywizacja lokalnej społeczności	<p>-Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 100 os.</p> <p>-Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,48 ha</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.</p> <p>Długość przebudowanych dróg gminnych – 80 mb</p> <p>Sposób pomiaru: -Dokumentacja techniczna -Protokoły odbioru prac budowlanych</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych.

Tabela 21. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia ⁸	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1	2	3	4
Obszar nr 1 – Pigża	1	PF	Zagospodarowanie terenu działki leżącej przy ul. Szkolnej (ok 1 ha): - budowa targowiska utwardzonego i zadaszonego - stworzenie miejsc parkingowych - budowa Domu Kultury – świetlicy z zapleczem kuchennym i chłodnią - stworzenie parku wypoczynkowego przy istniejącej siłowni zewnętrznej i wiaty
Obszar nr 1 – Pigża	2	PF	Wymiana murawy na boisku szkolnym w Pigży
Obszar nr 1 – Pigża	3	PF	Budowa parkingu z chodnikiem przy szkole podstawowej
Obszar nr 1 – Pigża	4	PF	Zagospodarowanie terenu przy działkach SKR
Obszar nr 1 – Pigża Obszar nr 2 – Przeczno	5	S	Warsztaty przyrodnicze, „Mały Naukowiec” – Wydział Fizyki
Obszar nr 1 – Pigża Obszar nr 2 – Przeczno	6	S	Poznajmy miasto Mikołaja Kopernika

⁸ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar nr 1 – Pigża	7	S	Chcesz zostać konstruktorem robotów?
Obszar nr 2 – Przecznio	8	S	Cykl imprez sportowo-integracyjnych rekreacyjno-integracyjnych , w oparciu o infrastrukturę boiska w Przecznie
Obszar nr 2 – Przecznio	9	PF	Budowa ogrodu integracyjnego w Przecznie Gmina Łubianka
Obszar nr 2 – Przecznio	10	S	Włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, szkolenie dla osób bezrobotnych jako animatorów organizacji czasu wolnego, sportu i turystyki oraz na stopień ratownika medycznego
Obszar nr 3 – Warszewice	11	S	Założenie stowarzyszenia zajmującego się rewitalizacją sołectwa Warszewice
Obszar nr 3 – Warszewice	12	S	Założenie młodzieżowego klubu sportowego oraz integracja ludzi młodych i starszych
Obszar nr 3 – Warszewice	13	S	Organizacja imprez sportowych o różnym charakterze oraz innych imprez m. in. Dzień Dziecka, Spotkanie Seniorów i młodzieży
Obszar nr 3 – Warszewice	14	S	Kursy: kroju, szycia, gotowania i fryzjerstwa oraz inne umożliwiające zdobycie zawodu
Obszar nr 3 – Warszewice	15	S	Kurs języków obcych zwiększający szanse na zdobycie pracy przez ludzi młodych
Obszar nr 3 – Warszewice	16	S	Ożywienie a zarazem włączenie seniorów w życie kulturalne i integracja pod hasłem: „Czuję się potrzebny”
Obszar nr 3 – Warszewice	17	T	Budowa świetlicy wiejskiej w Warszewicach

Rozdział 9.

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

9.2. Komplementarność przestrzenna

9.3. Komplementarność problemowa

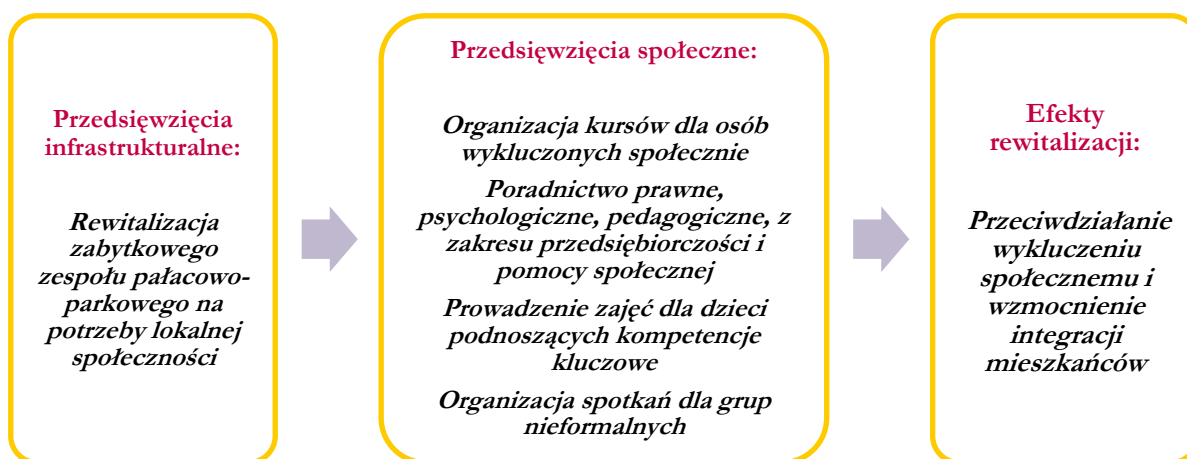
9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zastosowano również tzw. formułę projektów zintegrowanych, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobszarach wskazanych do rewitalizacji (Pigża, Przeczno i Warszewice), którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny. Poniższe schematy przedstawiają koncepcję zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z przykładowymi projektami realizowanymi w ramach tych przedsięwzięć

Schemat 10. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

9.2. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectw Pigża, Przeczno i Warszewice będą wpływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz sołectw sąsiednich. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

9.3. Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 9. *Cele rewitalizacji i kierunki działań*. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą

koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Schemat 11. Projekt zintegrowany

Źródło: Opracowanie własne.

9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Łubianka w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszy Spójności (FS) oraz środków własnych Gminy Łubianka. Niewykluczone jest również angażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

9.6. Komplementarność międzyokresowa

W latach 2007-2013 na terenie gminy Łubianka realizowano szereg projektów, które świadczą o tym, że działań podjęte w ramach rewitalizacji stanowią kontynuację dotychczasowych kierunków działań. Wśród nich znalazły się m. in. projekty zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 22. Lista projektów zrealizowanych przez gminę Łubianka

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]	Fundusz	Działanie
„Podniesienie jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Łubianka, poprzez montaż i uruchomienie indywidualnych jednostek wytwórczych, wykorzystujących energię promieniowania słonecznego”	Gmina Łubianka	8293701.80	6220186.35	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego	działanie: 2.4. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
Razem jesteśmy mocniejsi	Gmina Łubianka/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance	898572.64	763786.74	Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki	działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
Rozbudowa kotłowni w związku z przebudową systemu ogrzewania budynku i przygotowania ciepłej wody użytkowej poprzez zastosowanie	Gmina Łubianka	701188.60	596010.31	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego program: Regionalny Program	działanie: 2.3. Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza

pompy ciepła wykorzystującej energię geotermalną ziemi dla Gimnazjum w Brąchnowie na działce nr ewid. 233,243				Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego	
Modernizacja przestrzeni publicznej w miejscowości Pigża	Gmina Łubianka	603528.82	187574.39	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej program: Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	działanie: 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
Przygotowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Łubianka	Gmina Łubianka	29950.00	25457.50	Fundusz Spójności program: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	działanie: IX.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapy dotacji: www.mapadotacji.gov.pl.

Rozdział 10.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1. Interesariusze rewitalizacja

10.2 Formy partycypacji społecznej

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

10.4. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji oraz projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

10.1. Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą. Nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska.

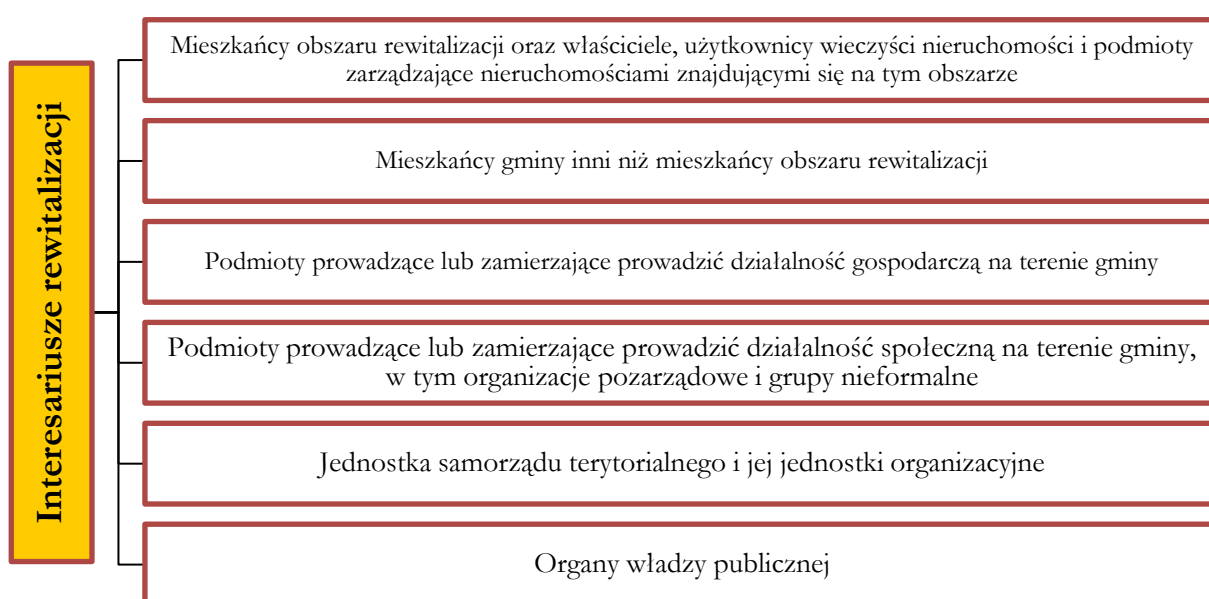
Schemat 12. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną

Źródło: Opracowanie własne

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji przedstawia poniższy schemat.

Schemat 13. Interesariusze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

10.2. Formy partycypacji społecznej

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym:

- Udział w konsultacjach społecznych,
- Udział w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się uwzględniając funkcję Komitetu oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli.

Formami konsultacji społecznych są:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej
- Spotkania
- Warsztaty
- Debaty
- Wywiady
- Ankiety
- Wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych
- Spacer studyjne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne zostały poprzedzone obwieszczeniem Wójta Gminy Łubianka z dnia 13 maja 2016 r. w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opublikowanym na 7 dni przed ich rozpoczęciem w Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje trwały 30 dni kalendarzowych, od 20 maja 2016 r. do 19 czerwca 2016 r. W tym czasie odbyły się spotkania z mieszkańcami, zbierane były uwagi do konsultowanych materiałów oraz ankiety.

Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

31 dniowe konsultacje społeczne projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 20 maja 2016 r. do 19 czerwca 2016 r., podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1).

Formularz uwag był dostępny na stronie www.lubianka.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć do

sekretariatu w Urzędzie Gminy.

Spotkania

W dniu 2 czerwca 2016 r. w miejscowościach Przeczno, Warszewice i Pigża odbyły się spotkania konsultacyjne, podczas których interesariusze zainteresowani tematyką rewitalizacji zostali zapoznani z problematyką wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru przeznaczonego do rewitalizacji, a także mieli możliwość zaprezentowania swoich opinii i pomysłów oraz zgłoszenia uwag do omawianych dokumentów. Przebieg spotkań wyglądał następująco:

- Powitanie uczestników spotkania,
- Etapy prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji,
- Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją,
- Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie,
- Diagnoza obszaru rewitalizacji:
 - a) kryzysowe zjawiska w sferze społecznej,
 - b) kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach,
 - c) potencjały obszaru,
 - d) problemy obszaru,
- Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć,
- Przypomnienie o toczących się konsultacjach
- Ankieta (opis znajduje się w dalszej części tabeli)

Debaty

Debaty były jednym z elementów spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji. Uczestnicy debaty starali się odpowiedzieć na następujące pytania:

- Jakie są plusy i minusy zamieszkiwania w danej miejscowości – dobre i złe strony tego obszaru?
- Jak dany obszar powinien wyglądać w przyszłości?
- Jakie cele rozwojowe należy postawić?
- Jakie przedsięwzięcia należy podjąć w ramach rewitalizacji aby osiągnąć cele i zrealizować wizję?

Ankiety

Równocześnie z 30 dniowymi konsultacjami społecznymi projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 20 maja 2016 r. do 19 czerwca 2016 r. przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

Ankieta była dostępna na stronie www.lubianka.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć do sekretariatu w Urzędzie Gminy. Łącznie przeprowadzono 49 ankiet. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 3. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 4.

Z przeprowadzonych konsultacji został sporządzony raport, opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej. Zgłoszone w trakcie konsultacji uwagi zostały uwzględnione.

Zdjęcie 1. Informacje o konsultacjach społecznych (1)

The screenshot shows the website of Gmina Lubianka. The main header features the Gmina logo, a large image of a building, and navigation links: Strona główna, Poleć serwis, Kontakt, Mapa serwisu, and Ułatwienia dostępu. Below the header is a search bar and a section titled 'Gmina' with a list of categories like HISTORIA, LOKALIZACJA I CHARAKTERYSTYKA, etc. The main content area is titled 'Konsultacje społeczne dotyczące obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy'. It contains text explaining the purpose of the consultations and listing the dates and locations of meetings. A sidebar on the right contains a 'Kalendarium' section with dates from 2016-06-05 to 2016-06-26, listing various events like 'IX Dzień Kultury w Gminie Lubianka' and 'III Lubiański Dzień Kaszy'. At the bottom right, there is a 'Wyświetl' button.

Źródło: www.lubianka.pl

10.4. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji oraz projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Kolejne konsultacje społeczne dotyczące projektu programu rewitalizacji oraz Komitetu Rewitalizacji zostaną przeprowadzone na przełomie marca i kwietnia 2017 r. W tym czasie wszyscy zainteresowani będą mogli zgłaszać swoje uwagi i propozycje zmian do projektu dokumentu, odbędą się również spotkania z mieszkańcami obszarów rewitalizacji celem przedstawienia wyników prac oraz ostatecznej listy projektów jakie zgłosili do zamieszczenia w programie. Odbędą się również dyskusje na temat wdrażania programu w gminie.

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Powołanie Komitetu Rewitalizacji,
- Strona internetowa www.lubianka.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysem.

Rozdział 11.

Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 23. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ⁹	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹⁰	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałania SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obszar nr 3 – Warszawice	2018-2020	(1)Aktywizacja społeczna mieszkańców Warszawic zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez cykl działań oferowanych przez świetlicę socjoterapeutyczną utworzoną w zrewitalizowanej SP w Warszawicach	S	1.1 Organizacja kursów dla osób wykluczonych społecznie 1.2 Poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu przedsiębiorczości i pomocy społecznej 1.3 Prowadzenie zajęć dla dzieci podnoszących kompetencje kluczowe 1.4 Organizacja spotkań dla grup nieformalnych	Gmina Łubianka	100.000,00	85	85.000,00	X	-	-	-	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	(2)
Obszar nr 3 – Warszawice	2017-2018	(2)Rewitalizacja społeczno- techniczna Szkoły Podstawowej w Warszawicach (zespół pałacowo – parkowy) i jej otoczenia na potrzeby aktywizacji społecznej	PF	2.1 Rewitalizacja zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego na potrzeby lokalnej społeczności	Gmina Łubianka	1.300.000,00	85	1.105.000,00	-	X	-	-	Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	-	(1)

Źródło: Opracowanie własne

⁹ Obszar nr 1 – Pigża, Obszar nr 2 – Przeczno, Obszar nr 3 – Warszawice

¹⁰ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Tabela 24. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia ¹¹	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obszar nr 1 – Pigża	1	PF	Zagospodarowanie terenu działki leżącej przy ul. Szkolnej (ok 1 ha): (1)budowa targowiska utwardzonego i zadaszonego (2)stworzenie miejsc parkingowych (3)budowa Domu Kultury – świetlicy z zapleczem kuchennym i chłodnią (PROJEKT) (4)stworzenie parku wypoczynkowego przy istniejącej siłowni zewnętrznej i wiaty	(1) 10.000,00 (2) 10.000,00 (4) 5.000,00	-	-	PROW	-
Obszar nr 1 – Pigża	2	PF	Wymiana murawy na boisku szkolnym w Pigży	40000,0	-	-	PROW	-
Obszar nr 1 – Pigża	3	PF	Budowa parkingu z chodnikiem przy szkole podstawowej	20000,0	-	-	Budżet Gminy	-
Obszar nr 1 – Pigża	4	PF	Zagospodarowanie terenu przy działkach SKR	15000,0	-	-	PROW	-
Obszar nr 1 – Pigża Obszar nr 2 – Przeczno	5	S	Warsztaty przyrodnicze „Mały Naukowiec” – Wydział Fizyki	3.000,00	-	-	LGD	-
Obszar nr 1 – Pigża Obszar nr 2 – Przeczno	6	S	Poznajmy miasto Mikołaja Kopernika	3.000,00	-	-	LGD	-
Obszar nr 1 – Pigża Obszar nr 2 – Przeczno	7	S	Chcesz zostać konstruktorem robotów?	3.000,00	-	-	LGD	-

¹¹ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

Obszar nr 2 – Przeczno	8	S	Cykl imprez sportowo-integracyjnych rekreacyjno-integracyjnych , w oparciu o infrastrukturę boiska w Przecznie (3 imprezy)	15.000,00	-	-	EFS (LGD)	-
Obszar nr 2 – Przeczno	9	PF	Budowa ogrodu integracyjnego w Przecznie Gmina Łubianka	5.000,00	-	-	PROW	-
Obszar nr 2 – Przeczno	10	S	Włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, szkolenie dla osób bezrobotnych jako animatorów organizacji czasu wolnego, sportu i turystyki oraz na stopień ratownika medycznego	8.000,0	-	-	EFS (LGD)	-
Obszar nr 3 – Warszewice	11	S	Założenie stowarzyszenia zajmującego się rewitalizacją sołectwa Warszewice	-	-	-	-	500,00
Obszar nr 3 – Warszewice	12	S	Założenie młodzieżowego klubu sportowego oraz integracja ludzi młodych i starszych	-	-	-	-	500,00
Obszar nr 3 – Warszewice	13	S	Organizacja imprez sportowych o różnym charakterze oraz innych imprez m. in. Dzień Dziecka, Spotkanie Seniorów i młodzieży	12.000,00	-	-	LGD	-
Obszar nr 3 – Warszewice	14	S	Kursy: kroju, szycia, gotowania i fryzjerstwa oraz inne umożliwiające zdobycie zawodu	-	-	-	Granty LGD	-
Obszar nr 3 – Warszewice	15	S	Kurs języków obcych zwiększający szanse na zdobycie pracy przez ludzi młodych (120h), grupa 15 osób	37.000,00	-	-	EFS (LGD)	-
Obszar nr 3 – Warszewice	16	S	Ożywienie a zarazem włączenie seniorów w życie kulturalne i integracja pod hasłem: „Czuję się potrzebny”	1.000,00	-	-	Budżet Gminy	-
Obszar nr 3 – Warszewice	17	T	Budowa świetlicy wiejskiej w Warszewicach (PROJEKT)	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Rozdział 12.

System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

12.3. System informacji i promocji

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu gminy.

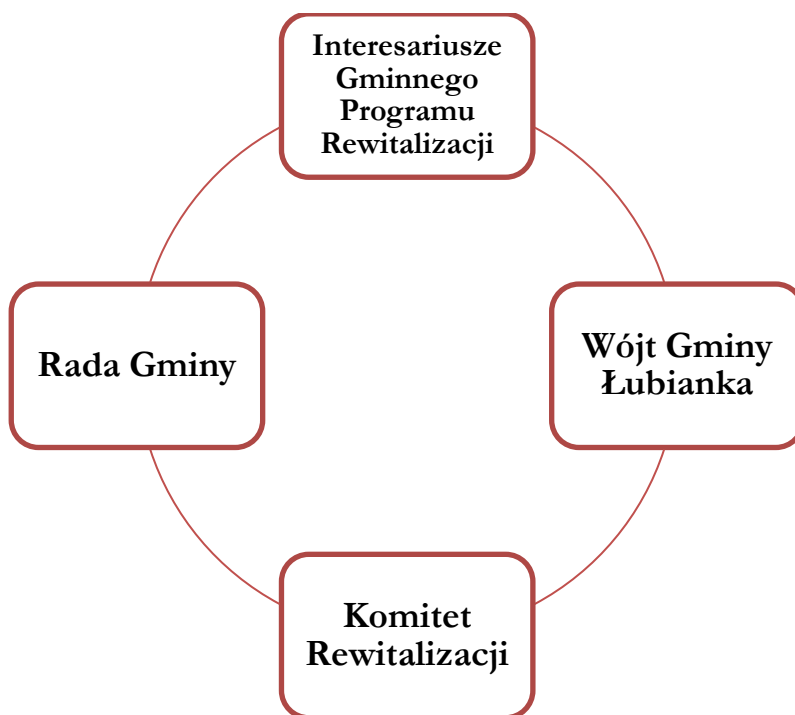
12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

W świetle zapisów art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne.

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w rozdziale 10.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji główne podmioty, na których spoczywa obowiązek sprawnego przygotowania i wdrożenia programu to: Wójt Gminy Łubianka, Rada Gminy i Komitet Rewitalizacji.

Schemat 24. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 25. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Wójt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie GPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji, ▪ Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ▪ Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia GPR, ▪ Występowanie do instytucji wskazanych w art. 17 ustawy o rewitalizacji o zaopiniowanie projektu GPR, ▪ Prowadzenie konsultacji społecznych, ▪ Powołanie w drodze zarządzenia Komitetu Rewitalizacji, ▪ Zapewnienie obsługi organizacyjnej Komitetu Rewitalizacji, ▪ Złożenie wniosku do Rady Gminy o ustalenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji (fakultatywnie)
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ▪ Zatwierdzenie i uchwalenie GPR, ▪ Uchwalenie zasad wyznaczania składu i zasad działania komitetu rewitalizacji, ▪ Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, ▪ Uchwalanie zmian GPR, ▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu GPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.
Komitet Rewitalizacji	<p>Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni rolę opiniodawczo-doradczą Wójta.</p> <p>Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zapewniające wylanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.</p>

Źródło: Opracowanie własne

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji Gminy Łubianka będzie Urząd Gminy, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy Łubianka wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań.

Tabela 26. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Koordynator – pracownik Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Współpraca z komitetem rewitalizacji w sprawach związanych przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu, ▪ Współpraca z innymi wydziałami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 35. System wdrażania programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu Gminy) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

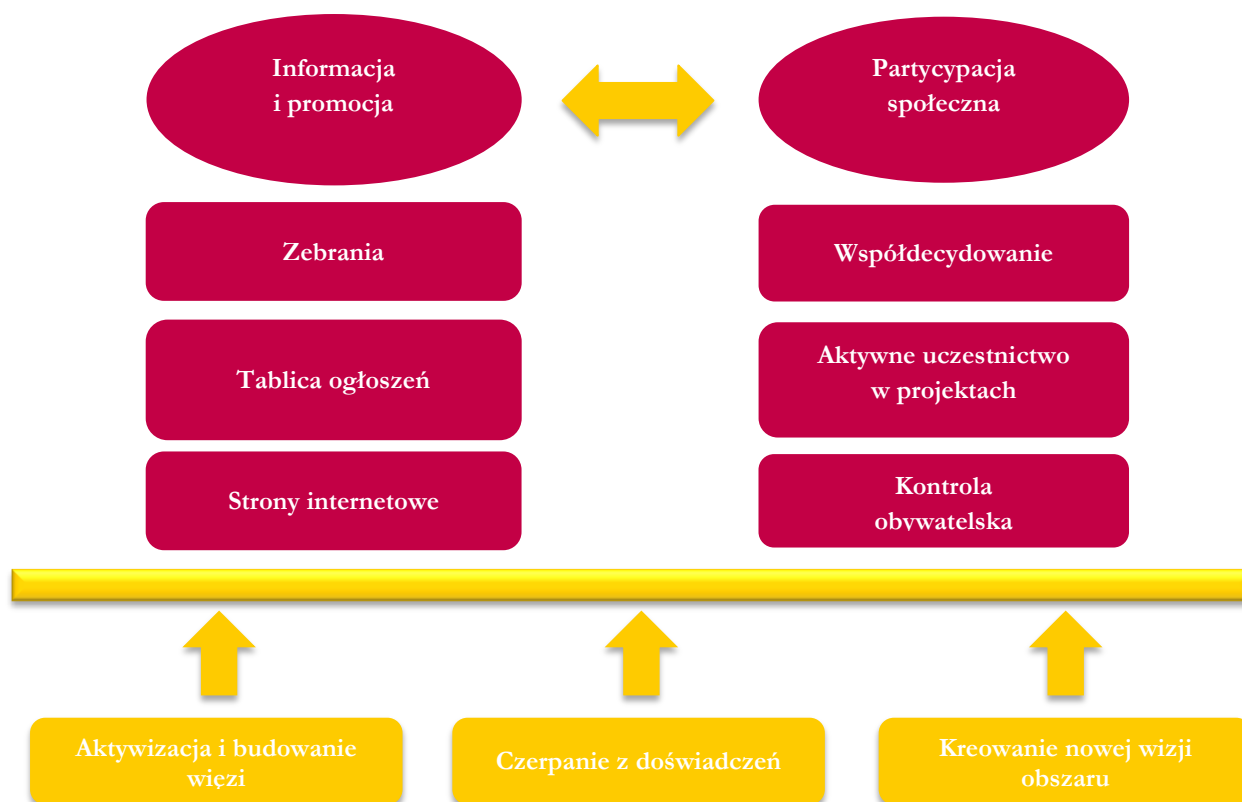
Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej

implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

12.3. System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w rozdziale 10) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców Gminy Łubianka) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych. Poniższy schemat przedstawia instrumenty systemu informacji i promocji w powiązaniu z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Schemat 46. System informacji i promocji a partycypacja społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego schematu działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,

- Publikowaniu ogłoszeń zamieszczanych na tablicach ogłoszeń,
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

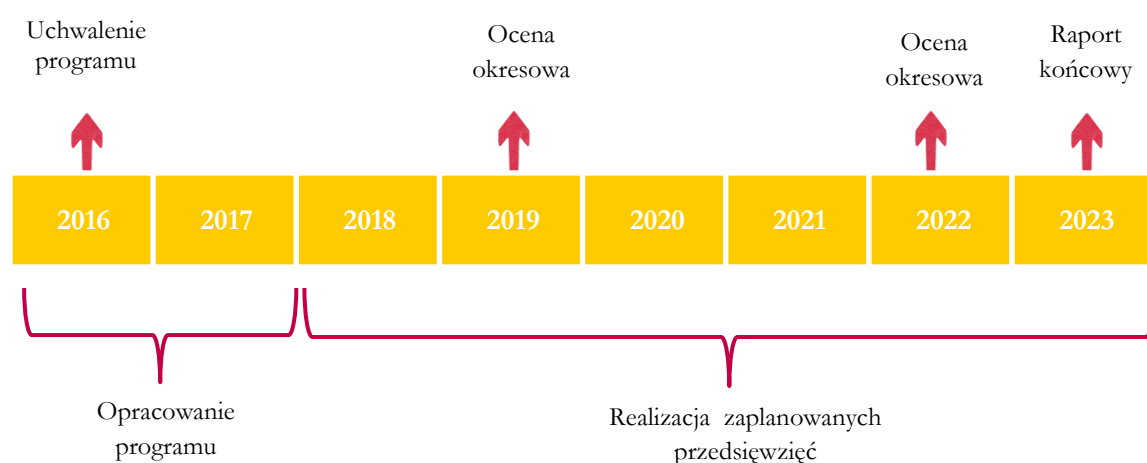
W celu zapewnienia uczestnictwa możliwie szerokiego grona interesariuszy w konsultacjach społecznych, informacje na temat ich rozpoczęcia i form będą każdorazowo ogłoszone co najmniej 7 dni przed planowanym terminem ich przeprowadzenia w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz poprzez ogłoszenie na stronie podmiotowej w Biuletynu Informacji Publicznej. Konsultacje będą przeprowadzane z wykorzystaniem różnych form, w sposób ułatwiający zrozumienie treści. Termin wyznaczony na składanie uwag będzie nie krótszy niż 30 dni, a niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji będzie opracowana informacja podsumowująca jej przebieg ze wskazaniem czasu, miejsca oraz uwag zgłoszonych w trakcie procesu konsultacji.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Schemat 57. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: *Opracowanie własne*

Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rozdział 13.

System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

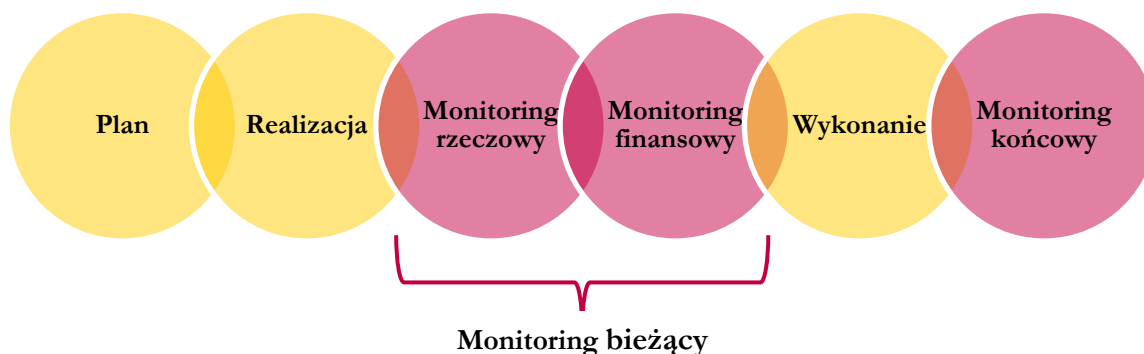
13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitoring stanowi integralną część zarządzania i ewaluacji postępów programu rewitalizacji, zapewniającą prawidłowość jego realizacji. Zgodnie z zapisami art. 22 Ustawy o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie stopnia realizacji dokonywanej przez wójta co najmniej raz na trzy lata. Ocena sporządzona przez wójta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Schemat 68. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami GPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów

w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

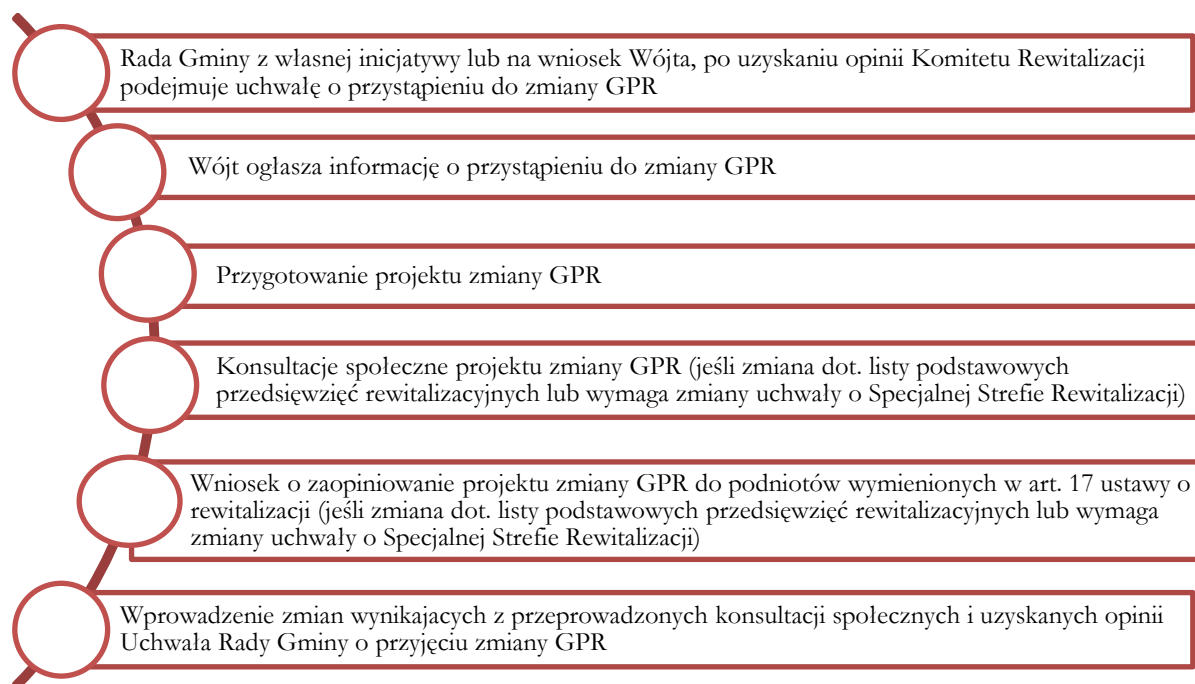
Ze względu na cel i charakter Gminny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że GPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji. Zmiana GPR następuje w trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana GPR nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzania konsultacji społecznych jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ani nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji (w przypadku gdy Strefa została ustanowiona).

Schemat 79. Wprowadzanie zmian do GPR

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 14.

Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

Ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko¹² projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem **uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

Gminny Program Rewitalizacji a ochrona zabytków

Prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie i restauratorskie, a także inne działania, które mogłyby prowadzić do naruszenia lub zmiany wyglądu obiektów i terenów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w ewidencji zabytków lub wskazane do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków.

W przypadku **obiektów i terenów objętych ochroną zabytków** przed planowanymi pracami polegającymi m. in. na remoncie, budowie, modernizacji, iluminacji świetlnej, zagospodarowaniu terenu oraz rewaloryzacji parków skwerów zieleni, gmina każdorazowo wystąpi do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o **zalecenia konserwatorskie**. Wskazane prace będą prowadzone **zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków.**

Gminny Program Rewitalizacji a ochrona przyrody

Na obszarach rewitalizacji, na których **występują formy ochrony przyrody**, wszelkie podejmowane działania będą prowadzone **zgodnie z wymogami odrębnych przepisów** dotyczących ustanowionych form ochrony przyrody.

¹² Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami

Załączniki

1. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)
2. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)
3. Wzór ankiety
4. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie

Gminy Łubianka

Gmina Łubianka, dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU UCHWAŁY:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....
czytelny podpis

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023

Gmina Łubianka, dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....
czytelny podpis

Załącznik nr 3. Wzór ankiety

Ankieta dotycząca obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Gminy Łubianka

Szanowni Państwo!

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania z poniższej ankiety. Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankieta jest całkowicie anonimowa. Wyniki ankiety będą gromadzone i wykorzystywane przez firmę Dorfin Grant Thornton w celu opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?
 - a. Bardzo dobrze
 - b. Dobrze
 - c. Ani dobrze ani źle
 - d. Źle
 - e. Bardzo źle

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości w gminie	Poza gminą	Nie korzystam
Opieka przedszkolna				
Edukacja podstawowa				
Zajęcia pozalekcyjne				
Podstawowa opieka zdrowotna				
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze				
Sport i rekreacja				
Rozrywka				
Dostęp do Internetu				

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
 - a. Alkoholizm
 - b. Narkomania
 - c. Bezrobocie
 - d. Wiele rodzin mających problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
 - e. Wiele osób starszych/chorych, które nie mają zapewnionej opieki
 - f. Przemoc w rodzinie
 - g. Duża liczba osób żyjących w ubóstwie
 - h. Zakłócanie porządku publicznego/bójki/rozboje
 - i. Brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji
 - j. Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną
 - k. Niska aktywność lokalnej społeczności
 - l. Inne

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
 - a. Brak miejsc pracy

- b. Brak terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej
 - c. Brak wsparcia dla przedsiębiorców
 - d. Brak dobrego dojazdu do miejscowości
 - e. Duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin
 - f. Inne
5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Nielad architektoniczny (brzydkie, przypadkowe budownictwo)
 - b. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - c. Niedostatecznie rozwinięta lub brak sieci kanalizacyjnej
 - d. Brak lub zbyt mało przydomowych oczyszczalni ścieków
 - e. Brak dbałości mieszkańców o otoczenie ich posesji
 - f. Zły stan dróg
 - g. Brak lub niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych
 - h. Dostęp do sieci światłowodowej
 - i. Inne
6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Dzikie wysypiska
 - b. Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze)
 - c. Niewłaściwa gospodarka odpadami
 - d. Niska świadomość ekologiczna
 - e. Inne
7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

.....

.....

.....

METRYCZKA

1. Płeć

- a. Mężczyzna b. Kobieta

2. Wiek:

- a. Do 18 lat
- b. Od 18 do 24 lat
- c. Od 25 do 29 lat
- d. Od 30 do 39 lat
- e. Od 40 do 49 lat
- f. Od 50 do 59 lat
- g. 60 lat i więcej

3. Wykształcenie:

- a. Podstawowe
- b. Zasadnicze zawodowe
- c. Średnie
- d. Wyższe

4. Reprezentowany sektor:

- a. Rolnictwo

- b. Przemysł
- c. Usługi
- d. Administracja
- e. Uczeń
- f. Emeryt
- g. Bezrobotny

5. Ile osób, razem z Panem(Panią), należy do Pana(i) gospodarstwa domowego?

- 1. Ogółem.....
- 2. W tym pracujących.....
- 3. Dzieci na utrzymaniu.....

6. Miejsce zamieszkania:

.....

Dziękujemy za udzielenie odpowiedzi!

Załącznik nr 4. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

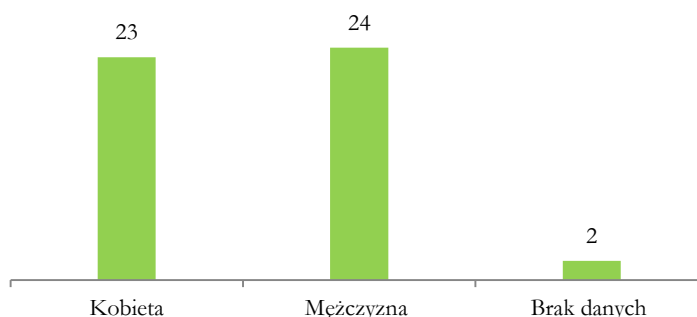
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 20 maja 2016 r. do 19 czerwca 2016 r. na terenie Gminy Łubianka.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie Gminy Łubianka otrzymano łącznie 49 ankiet (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte z gotową kafeterią odpowiedzi, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 49 osób z miejscowości położonych na terenie Gminy Łubianka. W badanej grupie znalazły się 23 kobiety i 24 mężczyźni (2 osoby nie udzieliły odpowiedzi odnośnie płci).

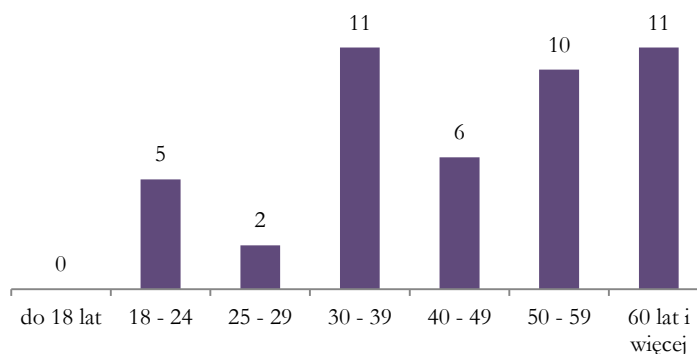
Wykres 1. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym (liczba wskazań).

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci biorący udział w badaniu deklarowali głównie wiek powyżej 30 lat.

Wykres 2. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym (liczba wskazań).

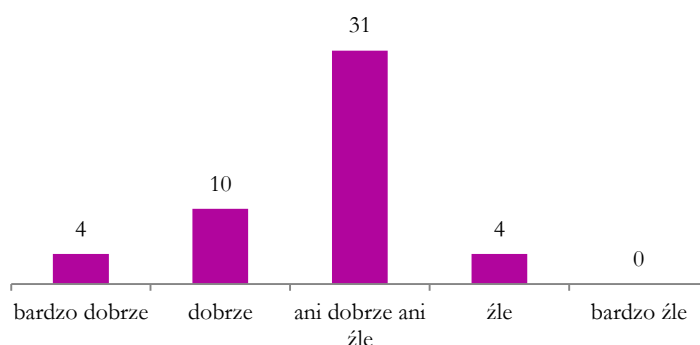
Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: zasadnicze zawodowe (19 osób), średnie (19 osób), wyższe (5 osób), a także podstawowe (4 osoby). Ankieterzy reprezentowali różne sektory: rolnictwo (10 osób), administracja (17 osób), usługi (5 osób), a także przemysł (1 osoba). W badaniu brały udział również osoby bezrobotne (5 osób), emeryci (16 osób) oraz uczniowie (4 osoby).

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

Osoby biorące udział w badaniu na średnim poziomie oceniły jakość życia w swoim miejscu zamieszkania. Ponad połowa respondentów – 31 osoby udzieliły odpowiedzi „ani dobrze, ani źle”. Na dobrym poziomie jakość życia w danej miejscowości oceniło 10 ankietowanych, natomiast 4 osób przyznało, że żyje się im źle. Najbardziej skrajne oceny – „bardzo dobrze” i „bardzo źle” wskazały pojedyncze osoby.

Wykres 3. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

Dostęp osób ankietowanych do poszczególnych usług jest bardzo zróżnicowany. Poszczególni badani deklaruwali, że w głównej mierze dostęp do usług takich jak: podstawowa opieka zdrowotna i usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze zapewniony jest głównie w innej miejscowości na terenie gminy (nie w miejscowości zamieszkania) lub poza gminą. W poszczególnych miejscowościach oferta ta jest ograniczona. W miejscu zamieszkania respondenci w większości korzystają z Internetu oraz takich usług jak: edukacja podstawowa i usługi związane z rozrywką, sportem i rekreacją.

Tabela 1. Lokalizacja korzystania z usług (udział procentowy)

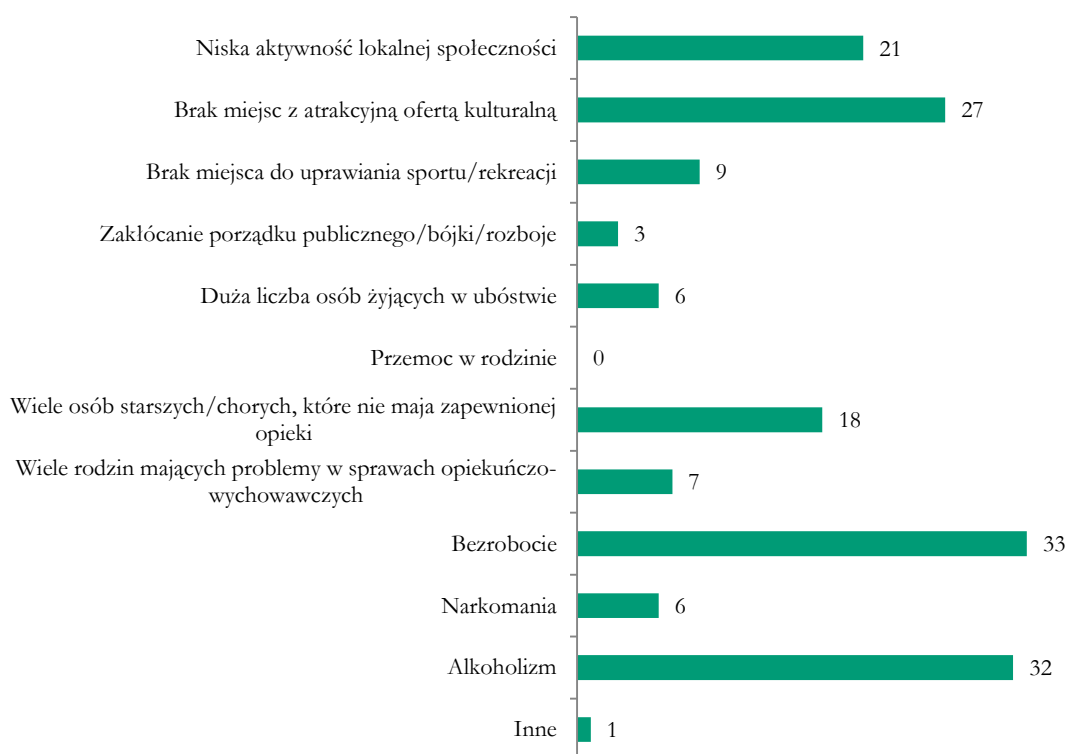
	W miejscu zamieszkania (%)	W innej miejscowości w gminie (%)	Poza gminą (%)	Nie korzystam (%)
Opieka przedszkolna	4,7	30,2	4,7	60,5
Edukacja podstawowa	46,2	28,2	5,1	20,5
Zajęcia pozalekcyjne	9,8	34,1	29,3	26,8
Podstawowa opieka zdrowotna	4,7	46,5	48,8	0
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze	5,1	25,6	61,5	7,7
Sport i rekreacja	73,2	17,1	4,9	4,9
Rozrywka	10,3	10,3	66,7	12,8
Dostęp do Internetu	89,7	0	0	10,3

Źródło: Opracowanie własne

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem na analizowanym terenie jest wysoki poziom bezrobocia – odpowiedzi takiej udzieliło 33 badanych oraz alkoholizm – odpowiedzi takiej udzieliły 32 osoby. Problematyczny jest także brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturową – odpowiedzi takiej udzieliło 27 osób. Respondenci dostrzegali takie problemy jak: niska aktywność społeczności lokalnej (21 wskazań) i problemy związane z brakiem opieki nad osobami starszymi – 18 wskazań. Rzadziej ankietowani wskazywali problemy związane z brakiem miejsc do uprawiania sportu/rekreacji (9 wskazań), zakłócaniem porządku publicznego (3 wskazania), ubóstwem (6 wskazań), trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi w rodzinach (7 wskazań), narkomanią (6 wskazań). Na terenie gminy nie dostrzeżono istnienia problemu przemocy w rodzinie.

Wykres 4. Największe problemy społeczne na danym obszarze (liczba wskazań)

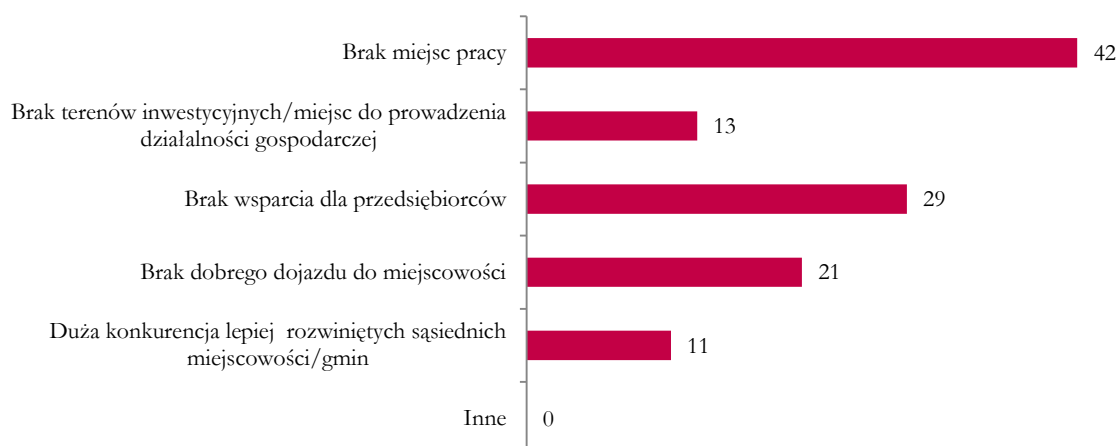

Źródło: Opracowanie własne

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest brak miejsc pracy – aż 42 osoby udzieliły odpowiedzi dotyczących tego aspektu. Dużym utrudnieniem na danym terenie jest również brak wsparcia dla przedsiębiorców – 29 wskazań. Ankietowani zwrócili także uwagę na brak dogodnego dojazdu do miejscowości – opinię taką wyraziło aż 21 osób. Najrzadziej ankietowani zwracali uwagę na konkurencję ze strony innych miejscowości i gmin ościennych oraz brak terenów inwestycyjnych.

Wykres 5. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Głównymi problemami wskazywanym przez respondentów w sferze przestrzenno-technicznej na terenie ich miejscowości jest brak lub niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych (23 wskazania). Negatywnie ocenione zostały również kwestie związane ze złym stanem dróg (14 odpowiedzi) oraz dbałością mieszkańców o prywatne posesje (13 odpowiedzi). 11 respondentów zwróciło uwagę na problem braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Rzadziej do problemów ankietowani zaliczali: dostęp do sieci światłowodowej, nieład architektoniczny, zbyt małą ilość przydomowych oczyszczalni ścieków czy niedostatecznie rozwiniętą sieć kanalizacyjną.

Wykres 6. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze (liczba wskazań)

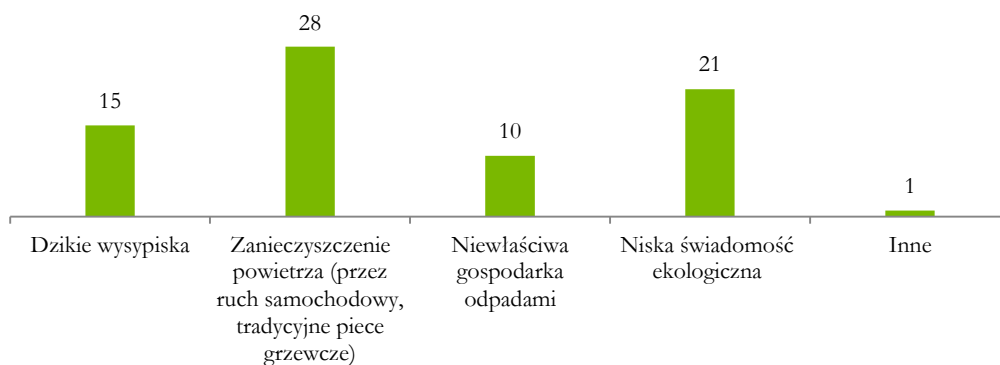

Źródło: Opracowanie własne

6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

W sferze środowiskowej ankietowani zwrócili uwagę głównie na zanieczyszczenie środowiska – odpowiedzi takiej udzieliło 28 osób. Według respondentów problemem jest także niska świadomość ekologiczna mieszkańców (21 wskazań). 15 osób wskazało, że dużym problemem są dzikie wysypiska śmieci, natomiast 10 uważa gospodarkę odpadami na terenie swojej miejscowości za niewłaściwą.

Wykres 7. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne.

7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały różnego rodzaju potrzeby, jakie ich zdaniem istnieją w zamieszkiwanym przez nie miejscu. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne i techniczne.

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

- Organizację kursów językowych i komputerowych,
- Stworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej lokalnej społeczności, szczególnie dla młodzieży i osób starszych (np. domu kultury),
- Rozwój agroturystyki i oferty gastronomicznej,
- Poprawę porządku publicznego w gminie.

Ankietowani zwrócili również uwagę na potrzeby w kwestii infrastrukturalnej:

- Budowę świetlicy wiejskiej i sali gimnastycznej,
- Budowę basenu,
- Remont i wyposażenie szkół,
- Modernizację ścieżek rowerowych,
- Montaż oświetlenia ulicznego,
- Stworzenie miejsca rekreacji nad jeziorem Kozielec.

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2015-2013	23
Tabela 2. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie gminy Łubianka	25
Tabela 3. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	25
Tabela 4. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Łubianka	25
Tabela 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców	30
Tabela 6. Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców	30
Tabela 7. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców	31
Tabela 8. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	31
Tabela 9. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	32
Tabela 10. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	32
Tabela 11. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców	32
Tabela 12. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców	33
Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców	33
Tabela 14. Sołectwo Pigża - negatywne zjawiska w innych sferach	34
Tabela 15. Sołectwo Przeczno - negatywne zjawiska w innych sferach	34
Tabela 16. Sołectwo Warszawice - negatywne zjawiska w innych sferach	35
Tabela 17. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Łubianka	35
Tabela 18. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie sołectw wskazanych jako obszary zdegradowane w gminie Łubianka	38
Tabela 19. Wskaźniki dla celów rewitalizacji	66
Tabela 20. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	69
Tabela 21. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	71
Tabela 22. Lista projektów zrealizowanych przez gminę Łubianka	76
Tabela 23. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	85
Tabela 24. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	86

Tabela 25. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	90
Tabela 26. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	90

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Łubianka w 2015 r.....	22
Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Łubianka w 2015 r.....	22
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Łubianka w 2015 r.....	24
Wykres 4. Struktura wiekowa ludności w Pigży w 2015 r.....	45
Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	45
Wykres 6. Korzystający z pomocy społecznej w Pigży w 2015 r.....	46
Wykres 7. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Pigży	48
Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Przecznie w 2015 r.	51
Wykres 9. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	51
Wykres 10. Korzystający z pomocy społecznej w Przecznie w 2015 r.....	52
Wykres 11. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Przecznie.....	53
Wykres 12. Struktura wiekowa ludności w Warszewicach w 2015 r.....	56
Wykres 13. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	56
Wykres 14. Korzystający z pomocy społecznej w Warszewicach w 2015 r.....	57
Wykres 15. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Warszewicach.....	59

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	7
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Łubianka	9
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	12
Schemat 4. Cele rewitalizacyjne.....	40
Schemat 5. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Pigża	41
Schemat 6. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Przeczno	41
Schemat 7. Cel rewitalizacji 1 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice.....	42
Schemat 8. Cel rewitalizacji 2 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice.....	42

Schemat 9. Cel 1, kierunki działań i przedsięwzięcia	65
Schemat 11. Projekt zintegrowany.....	75
Schemat 12. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną	79
Schemat 13. Interesariusze rewitalizacji.....	79
Schemat 14. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji.....	89
Schemat 15. System wdrażania programu rewitalizacji	91
Schemat 16. System informacji i promocji a partycypacja społeczna	92
Schemat 17. Ramowy harmonogram realizacji programu	93
Schemat 18. Formy monitoringu	95
Schemat 19. Wprowadzanie zmian do GPR.....	96

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Dom Pomocy Społecznej w Pigży.....	46
Zdjęcie 2. Stadion sportowy przy Szkole Podstawowej im. Prof. Wilhelminy Iwanowskiej w Pigży.....	47
Zdjęcie 3. Gotycka świątynia w Przecznie.....	53
Zdjęcie 4. Pałac w Warszewicach	58
Zdjęcie 5. Stadion sportowy „Orlik w Warszewicach”	58
Zdjęcie 6. kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Warszewicach.....	58

Spis map

Mapa 1. Gmina Łubianka – położenie	21
Mapa 2. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Łubianka.....	36
Mapa 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Łubianka.....	39
Mapa 4. Mapa Pigży	44
Mapa 5. Mapa Przeczna.....	50
Mapa 6. Mapa Warszewic.....	55